

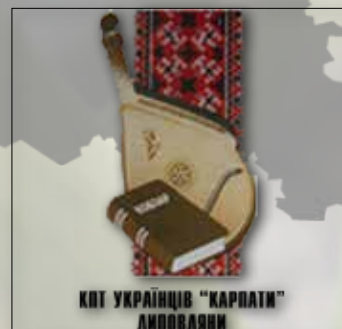
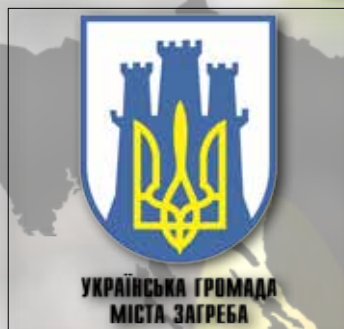
ВІСНИК *української громади в Хорватії* **VJESNIK** *ukrajinske zajednice u Hrvatskoj*

Загреб, 2016 - номер 42

Zagreb, 2016 - broj 42

УКРАЇНЬКА ГРОМАДА РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

Izdavač: **Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske**
Видавець: **Українська громада Республіки Хорватія**
Remetinečka cesta 79A, 10 000 Zagreb
Tel: 01/370-1939 ; Fax: 01/370-1936
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748 ; OIB: 35971824466
Žiro račun u Hypo Alpe-Adria banci: 2500009-1102188395
Uredništvo Vjesnika: **Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek**
Tel: 098/ 1933-288 ; e-mail: vjesnikuz@gmail.com ; ISSN 1847-327X
"Vjesnik" je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje
Naklada: **1000 primjeraka**
Tisak: **Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek**

За видавця: **Микола Застрижний**
За издавача: **Nikola Zastrizni**
Головний редактор: **Оксана Мартинюк**
Glavni urednik: **Oksana Martinjuk**
Редакція: **Борис Гралюк, Михайло Семенюк, Оксана Стурко**
Uredništvo: **Boris Graljuk, Mihajlo Semenjuk, Oksana Sturko**
Лектор хорватської мови: **Нівес Романек**
Lektor hrvatskog jezika: **Nives Romanjek**
Коректор: **Єсенка Мишків**
Korektor: **Jesenska Mišktiv**
Дизайн та комп'ютерна верстка: **Назар Стурко**
Dizajn i kompjuterski prijelom: **Nazar Sturko**

ЗМІСТ - SADRŽAJ

NOVOSTI IZ SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE

- 4 Kardinal Bozanić primio predsjednika Savjeta za nacionalne manjine RH Aleksandra Tolnauera.
- 4 Posjet visoke povjerenice OEES-A Savjetu za nacionalne manjine RH.
- 4 Održana 68. sjednica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske. www.nacionalne-manjine.info

NOVOSTI IZ DJELATNOSTI UKRAJINSKE ZAJEDNICE REPUBLIKE HRVATSKE

НОВИНИ З ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

- 5 Izabrano novo rukovodstvo Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske. *Oksana Martinjuk*
- 6 U Lipovljanima: Susret nacionalnih manjina i Međunarodni dan plesa. *Ivan Semenjuk*
- 7 U Osijeku održana preduskrasna manifestacija "Šarana jaja bojama grada". *Verica Pešo*
- 8 U Zagrebu obilježena 30. obljetnica čornobyjske katastrofe. *Slavko Burda*
- 9 O značaju nastave na materinskom jeziku raspravljalo i Vijeće ukrajinske nacionalne manjine Grada Vukovara. *Vera Matušinski*
- 9 "Djeca za mir u cijelome svijetu". *Dijana Dill*
- 10 Ukrajinsko društvo u Vukovaru održalo 13. godišnju izvještajnu skupštinu. *Marija Semenjuk-Simeunović*
- 10 Звітні збори у Вуковарі. *Тетяна Рамач*
- 11 Održana redovita Godišnja skupština UKPD "Taras Ševčenko" - Kaniža. *Mirjana Has*
- 11 Održana redovita Godišnja skupština UKPD "Dnjipro" - Rijeka. *Oksana Šimić*
- 12 U Lipovljanima predstavljena izložba slika "Čornobyj – 30 godina poslije". *Ivan Semenjuk*
- 12 У Прняворі відзначена десята річниця смерті о. Петра Овада. *с. Еммануїла Вішка*

ВІСТІ З УКРАЇНИ - VIJESTI IZ UKRAJINE

- 13 ПЕРЕМОГА!!! Джамала ПЕРЕМОЖНИЦЯ Євробачення-2016!
- 14 Перемога Джамали - це поразка Росії, - польські ЗМІ.
- 14 Ukrajina pobjednik Eurosonga - 2016! *EUROVISION SONG CONTEST 2016*
- 15 Його ім'я ще за життя вписано до золотой скарбниці національної культури. Дмитро Гнатюк. *Ольга Камінська*
- 16 Umro je Heroj Ukrajine, operni pjevač, redatelj i pedagog Dmytro Hnatjuk. *Marta Martinčić*
- 17 Umro je Heroj Ukrajine maestro Anatolij Tymofijovych Avdijevskij. *Jesenka Miškov*
- 18 2016 рік в Україні проголошено роком Івана Франка та Михайла Грушевського. *Веріца Пешо*
- 19 U Lipovljanima predstavljena izložba slika Tarasa Ševčenka. *Ivan Semenjuk*

DJELATNOST NAŠIH DRUŠTAVA - ДІЯЛЬНІСТЬ НАШИХ ТОВАРИСТВ

- 20 Ukrajinski uskrсни običaji predstavljeni u Kulturnom centru Dubrava u Zagrebu. *Tatjana Šagadin*
- 21 U Lipovljanima održana radionica izrade pisanica. *Ivan Semenjuk*
- 21 IV. međunarodni sajam "S klobasicom u Europu". *Ivan Semenjuk*
- 22 U Zagrebu održana večer posvećena Tarasu Ševčenku. *Slavko Burda*
- 22 U Osijeku održan ciklus radionica pisanica. *Verica Pešo*
- 23 UKPD "Taras Ševčenko" iz Kaniže vrijedno promovira svoju kulturu. *Mirjana Has*
- 23 Aktivnosti UKPD "Andrij Pelih" - Šumeće. *Valeria Đakiv*
- 24 Postavljanje velike i malih pisanica u lipovljanski park. *Ivan Semenjuk*
- 24 Zajednički kulturno-umjetnički program povodom Josipova. *Ivan Semenjuk*

ZANIMLJIVOSTI

- 25 Kozačka stepa je stvorila dušu ukrajinskog čovjeka. *Sergej Burda*

POVIJESNE LIČNOSTI UKRAJINE

- 27 Myhailo Hruševskij – povjesničar, pisac, političar, prvi predsjednik moderne ukrajinske države – Ukrajinske Narodne Republike. *Sergej Burda*

UZ 100. OBLJETNICU PRVOG SVJETSKOG RATA

- 29 Hrvatske postrojbe u Prvom svjetskom ratu na ukrajinskim zemljama - Zakarpattju, Lemkivščyni, Volynji, Halyčyni i Bukovyni. *Boris Graljuk*
- 31 Переможниці Євробачення-2016 Джамалі присвоєно звання "Народна артистка України".

Na naslovnoj stranici: Pobjednica Eurosonga - 2016. Suzana Jamaladinova (Jamala).

Na zadnjoj stranici: Plesni ansambl UKPD "Andrij Pelih" iz Šumeća na manifestaciji "Šarana jaja boja grada" na trgu Ante Starčevića u Osijeku.

Kardinal Bozanić primio predsjednika Savjeta za nacionalne manjine RH Aleksandra Tolnauera

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić primio je 9. svibnja 2016. godine u Nadbiskupskom dvoru predsjednika Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske gospodina Aleksandra Tolnauera.

Prilikom susreta razgovaralo se i razmatrala se aktualna situacija vezana za zaštitu prava i sloboda nacionalnih manjina za koju je kardinal Bozanić iskazao veliki interes.

Predsjednik Savjeta upoznao je kar-

dinala sa primjerima pozitivne prakse u pitanjima zaštite nacionalnih manjina i njihovom učešću u javnom, kulturnom i političkom životu Republike Hrvatske, ali i o problemima sa kojima se susreću pripadnici nacionalnih manjina vezanim za pojave govora mržnje, netolerancije i stigmatizacije pojedinih pripadnika nacionalnih manjina, kao i pokušajima marginalizacije primjene manjinske legistlativne.

Razgovor se odvijao u veoma srdačnoj atmosferi u kojoj je kardinal Bozanić na kraju razgovora pohvalio rad Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske te dao podršku ulozi Savjeta u njegovom daljnjem radu na ostvarivanju prava i sloboda nacionalnih manjina kao i integraciji nacionalnih manjina u hrvatsko društvo uz očuvanje njihova identiteta.

Posjet visoke povjerenice OEES-A Savjetu za nacionalne manjine RH

Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske Aleksandra Tolnauer sastao se 9. svibnja 2016. u prostorijama Savjeta za nacionalne manjine s visokom povjerenicom OEES-a za nacionalne manjine Astrid Thors i predstavnicima njezina Ureda. Tijekom susreta razgovaralo se o aktualnoj situaciji u Republici Hrvatskoj vezano uz ostvarivanje i zaštitu prava i sloboda nacionalnih manjina, te o pitanjima pojava osjećaja povećane nesigurnosti, straha i netolerancije pripadnika

pojedinih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Istaknuti su i primjeri pozitivne prakse u pitanjima kulturnog i političkog participativnog okvira razvoja i postizanja etničke i multikulturne raznolikosti i duha razumijevanja, uvažavanja i tolerancije.

Dogovorena je daljnja suradnja Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske sa OEES-om, vezana za problematiku ostvarivanja prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Održana 68. sjednica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske

Dana 5. svibnja 2016. održana je 68. sjednica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske.

Na temelju članka 36. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina ("Narodne novine", broj 155/02 i 80/10), Savjet za nacionalne manjine prihvatio je Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu

Republike Hrvatske za 2015. godinu ("Narodne novine", broj 148/14), u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, glava 21 Savjet za nacionalne manjine, aktivnost A732003 nacionalne manjine, pozicija 3811 tekuće donacije u novcu.

Na temelju članka 35. stavka 4. i članka 36. stavka 11. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, Savjet za nacionalne manjine jednoglasno je

donio Odluku o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2016. godinu ("Narodne novine", broj 26/16) u razdjelu 02021 Vlada Republike Hrvatske, glava 21 Savjet za nacionalne manjine, aktivnost A732003 potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina, pozicija 381 tekuće donacije, Klasa: 402-08/16-03/01, Urbroj: 50438-16-04, od 5. svibnja 2016.

Oba su dokumenta objavljena na službenim web stranicama Savjeta za nacionalne manjine s Bodovnom listom na temelju koje je Povjerenstvo za raspodjelu sredstava nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina vrednovalo programe kulturne autonomije prijavljene na Javni poziv za 2016. godinu.

www.nacionalne-manjine.info

Izabrano novo rukovodstvo Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

U Slavonskom Brodu održana II. izborna skupština Ukrajinske zajednice RH

izabrani su Nikola Zastrižni i Tetjana Kočnjeva-Ramač.

Nakon izbora radnih tijela Skupštine, dosadašnji predsjednik Nikola Zastrižni podnio je Izvješće o radu Ukrajinske zajednice RH za razdoblje od 2012. do 2016. godine. Izvješće o radu i financijskom poslovanju Ukrajinske zajednice RH u 2015. godini pročitala je tajnica UZRH Marija Semenjuk-Simeunović. Izvješće Nadzornog odbora Ukrajinske zajednice RH nazočnima je predstavila Oksana Sturko, članica Nadzornog odbora UZRH.

Tajnica je upoznala nazočne s programom djelatnosti i planiranom financijskom konstrukcijom rada Ukrajinske zajednice RH u 2016. godini, predanoj u Savjet za nacionalne manjine RH.

Nakon četverogodišnjeg mandata, razriješen je stari saziv Predsjedništva i Nadzornog odbora.

U sastav novog Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH izabrani su:

Mihajlo Semenjuk iz Slavonskog Broda - predsjednik Ukrajinske zajednice RH

Slavko Burda iz Zagreba - potpredsjednik Ukrajinske zajednice RH

Oksana Sturko iz Osijeka - potpredsjednica Ukrajinske zajednice RH

Darko Karamazan iz Šumeća - potpredsjednik Ukrajinske zajednice RH

Andrej Pavlešen iz Zagreba - član Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH

Oljha Kaminska iz Rijeke - članica Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH

Mirko Fedak iz Lipovljana - član Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH

Ivan Semenjuk iz Lipovljana - član

U Slavonskom Brodu 3. travnja 2016. godine održana je X. izvještajna i II. izborna skupština Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske na kojoj je izabrano novo rukovodstvo Središnje organizacije Ukrajinaca u RH na mandat od 4 godine.

Sjednicu je otvorio i vodio predsjednik Ukrajinske zajednice RH Nikola Zastrižni.

Na II. izbornu Skupštinu bili su pozvani sljedeći delegati:

- Nikola Zastrižni, predsjednik Ukrajinske zajednice RH;

- iz Zagreba: Andrej Pavlešen, Boris Graljuk, Slavko Burda, Jaroslav Blotnej;

- iz Rijeke: Marta Martinčić, Vitalij Klok;

- iz Lipovljana: Ivan Semenjuk, Mirko Fedak;

- iz Slavonskog Broda: Vlado Karešin, Jesenka Miškov;

- iz Kaniže: Željko Has, Željko Kopatnicki;

- iz Šumeća: Darko Karamazan, Antun Franček;

- iz Osijeka: Oksana Martinjuk, Oksana Sturko;

- iz Vukovara: Igor Semenjuk, Tetjana Kočnjeva.

Uz delegate, Skupštini su nazočili: Marija Semenjuk-Simeunović, tajnica Ukrajinske zajednice RH, članovi Nadzornog odbora i Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH, te kandidati za novi saziv Predsjedništva i gosti.

Izabrana su radna tijela Skupštine:

- Radno predsjedništvo: Nikola Zastrižni, Jesenka Miškov, Slavko Burda, Ivan Semenjuk i Oksana Sturko

- Verifikacijska komisija: Igor Semenjuk - predsjednik, Mirko Fedak - član, Vlado Karešin - član

- Kandidacijska komisija: Željko Has - predsjednik, Vitalij Klok - član, Andrej Pavlešin - član

- zapisničar - tajnica Ukrajinske zajednice RH Marija Semenjuk-Simeunović

- ovjervitelj zapisnika Skupštine

● Sudionici II. izborne skupštine Ukrajinske zajednice RH

Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH
Željko Has iz Kaniže - član
Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH

Nikola Zastrižni iz Slavanskog Broda
- član Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH

Vlado Karešin iz Slavanskog Broda
- član Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH

Tetjana Kočnjeva iz Vukovara- članica
Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH
Oksana Martinjuk iz Osijeka - članica

Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH
U novom sastavu Nadzornog odbora su:

Željko Koropatnicki iz Kaniže - predsjednik Nadzornog odbora

Stefan Bojko iz Vukovara - član Nadzornog odbora

Antun Franček iz Šumeća - član Nadzornog odbora

Imenovan je i sastav Arbitražnog vijeća. U sastavu Arbitražnog vijeća su:

Mihajlo Semenjuk, predsjednik

Marta Martinčić iz Rijeke

Jaroslav Blotnej iz Zagreba

Imenovan je likvidator: Nikola Zastrižni iz Slavanskog Broda.

Nakon Izborne skupštine, članovi novoizabranog Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH održali su svoju prvu sjednicu Predsjedništva na kojoj su raspravljali o održavanju ljetne škole za izučavanje ukrajinskog jezika te donijeli nekoliko službenih odluka.

Oksana Martinjuk

U Lipovljanima: Susret nacionalnih manjina i Međunarodni dan plesa

Osnovna škola Josipa Kozarca Lipovljani je specifična po tome što pripadnici tri nacionalne manjine: Česi, Slovaci i Ukrajinci izučavaju svoje materinske jezike po Modelu C. Krajem školske godine organizira se prigodni kulturni program polaznika manjinske nastave, na kojemu oni prezentiraju stečena znanja. Plesni dio pojačan je članovima plesne skupine "Karpat", također učenika os-

novne škole. Ove godine manifestacija je održana 29. travnja i proširena tako da su u goste pozvani i učenici drugih škola u kojima se izučava materinski jezik. Ukrajinsku nacionalnu manjinu pojačali su polaznici Osnovne škole "Matija Antun Reljković" iz Kaniže (Brodsko-posavska županija).

Posebnost programa je bilo i obilježavanje "Međunarodnog dana

plesa", te su polaznici škole prezentirali desetak vrsta plesova od davnina sve do danas (twist, disco dance, charleston, kaubojski ples, cheer,...), te na taj način dodatno oraspoložili prisutne gledatelje. Na manifestaciji je bio prisutan i veleposlanik Ukrajine u RH NJ. E. Oleksandr Levčenko, te predsjednik Ukrajinske zajednice RH Mihajlo Semenjuk.

Ivan Semenjuk

U Osijeku održana preduskrсна manifestacija “Šarana jaja bojama grada”

Već sedamnaestu godinu zaredom, na središnjem osječkom Trgu Ante Starčevića, udruge nacionalnih manjina, različite građanske udruge i Grad Osijek organiziraju preduskršnu manifestaciju “Šarana jaja bojama grada”.

Na manifestaciji se prikazuje bogatstvo različitosti, raznolikost korizmenih i uskršnjih običaja Osijeka i cijele Slavonije i Baranje.

Brojne udruge i nacionalne manjine prikazuju svoje bogate i zanimljive štandove a posjetitelji uživaju uz program koji su pripremili kulturno-umjetnička društva.

Na štandovima 19. ožujka 2016. godine bili su izložene rukotvorine, prekrasna šarana jaja, etnografski predmeti i tradicionalna uskršnja jela i slastice.

Ukrajinsku nacionalnu manjinu predstavili su Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo “Lesja Ukrajinka” - Osijek i Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo “Andrij Pelih” - Šumeće. Na štandu su bile izložene ukrajinske pisanice izrađene različitim tehnikama.

Na velikoj, lijepo uređenoj pozornici, ukrajinsku pjesmu predstavila je Hana Pešo iz Osijeka. Ukrajinski atraktivni ples “Hopak” predstavili su građanima i njihovim gostima plesači UKPD “Andrij Pelih” iz Šumeća. Publika je bila oduševljena plesom, šarolikom nošnjom, osmjesima mladih lijepih plesača i plesačica.

Nastup pripadnika ukrajinske nacionalne manjine gledatelji su komentirali vrlo pozitivno, emotivno, ne skrivajući zadovoljstvo. Kao i uvijek, plesači i pjevači pozvani su na kulturne manifestacije diljem Hrvatske. Mnogi su građani izrazili želju za fotografiranje s Ukrajincima zbog živopisne narodne nošnje. Mladi predstavnici ukrajinske nacionalne manjine zainteresirali su i medije koji su ih okružili kamerama i fotoaparatom.

Zadovoljni svojim nastupom, članovi ukrajinskih udruga iz Osijeka i Šumeća nastavili su druženje u Osijeku uz zabavni program.

Verica Pešo

U Zagrebu obilježena 30. obljetnica čornobyjske katastrofe

U četvrtak, 28. travnja 2016. godine u prostorijama Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog

je postavio Slavko Burda te predstavio brošuru-plakat o Čornobylju koji je tiskan u organizaciji UKPD "Kobzar" - Za-

društva "Kobzar" u Zagrebu održano je obilježavanje najveće nuklearne katastrofe pod nazivom "Čornobyľ - 30 godina poslije".

greb i Hrvatsko-ukrajinskog društva.

Dizajn i tekst brošure je izradio i napisao Sergej Burda koji je ujedno i izabrao fotografije o Čornobylju. Urednici

U prostorijama društva organizirana je izložba fotografija, a usto je tiskan i plakat-brošura "Čornobyľ - 30 godina poslije". Izložbu fotografija o Čornobylju

brošure su bili Slavko Burda i Miroslav Kirinčić, za nakladnika je bio Stjepan Mesić, predsjednik Hrvatsko-ukrajinskog društva. Brošure su tiskane u tiskari

"Vjesnika" u Zagrebu u nakladi 500 primjeraka.

Tiskane brošure o Čornobylju i posljedicama nuklearne nesreće poslane su iz Zagreba svim društvima Ukrajinske zajednice u Hrvatskoj.

Na samom početku obilježavanja, predsjednik UKPD "Kobzar" - Zagreb, Slavko Burda je pozdravio sve nazočne, među kojima su bili pomoćnik ministra mladeži i sporta Ukrajine Oleksandr Jarema i veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj, Oleksandr Levčenko, članovi UKPD "Kobzar" i Ukrajinske zajednice Grada Zagreba te predstavnici Hrvatsko-ukrajinskog društva prijateljstva.

Nakon što su predstavljene izložba i korišteni materijali za izložbu, fotografije i tekstovi iz više brošura i knjiga objavljenih u proteklih trideset godina, posebno je spomenuta knjiga tiskana za 25. obljetnicu Čornobylja koju su tada kao i ovaj letak tiskali Ukrajinsko kulturno-prosvjetno i Hrvatsko-ukrajinsko društvo, odnosno isti autori i urednici.

Nazočni su odali počast žrtvama tragedije minutom šutnje. Veleposlanik Ukrajine u RH, Oleksandr Levčenko informirao je sve nazočne o mjerama poduzetim od strane ukrajinske vlade za otklanjanje katastrofe, o izgradnji objekta sarkofaga "Pokriće" te o ukazu sadašnjeg predsjednika Ukrajine Petra Porošenka o stvaranju čornobyjskog radijacijsko-ekološkog biosfernog rezervata.

Sve nazočne je pozdravio i pomoćnik ministra mladeži i sporta Ukrajine Oleksandr Jarema. On je također govorio o uzrocima i posljedicama Čornobyjske katastrofe, uz naglasak da su svi nuklearni reaktori ugašeni i da se uskoro očekuje završetak objekta -sarkofaga "Pokriće" kako bi čitava nuklearna elektrana bila pokrivena velikim štitom čime bi se zaustavilo i dugoročno obustavilo eventualno moguće širenje nuklearne radijacije.

Važno je spomenuti i uključivanje šire međunarodne zajednice s ogromnim novčanim sredstvima kako bi se zaustavilo i spriječilo daljnje širenje bilo kakve pa i najmanje radijacije. Posebno je istaknuta solidarnost i pridruživanje Hrvatske u tom projektu kada je na 25. obljetnici obilježavanja Čornobylja u Kyjivu bio i bivši predsjednik Hrvatske Ivo Josipović, koji je tom prigodom u ime Republike Hrvatske donirao milijun kuna.

Nakon izlaganja uvaženih i cijenjenih gostiju iz Ukrajine razvila se diskusija u kojoj su sudjelovali Slavko Burda, Bogdan Bordukalo, Oleg Gourski, Boris Graljuk, Josip Šagadin, Vasilj Nikolić i drugi.

Slavko Burda

O značaju nastave na materinskom jeziku raspravljalo i Vijeće ukrajinske nacionalne manjine Grada Vukovara

Vijeće ukrajinske nacionalne manjine grada Vukovara 15. ožujka 2016. godine održalo je prvu sjednicu u novom sazivu. Uz usvajanje prošlogodišnjeg financijskog izvješća i izvješća o radu te smjernicama za 2016. godinu, Vijeće je formiralo 6 odbora među kojima su:

Odbor za školstvo i obrazovanje; Odbor za financije; Odbor za informiranje, izdavaštvo i medije; Odbor za rad na projektima očuvanja kulturne autonomije; Odbor za dodjelu javnih priznanja i nagrada. Predsjednica Vijeća Marija Simeunović je kao prioritet u planiranim aktivnostima za tekuću godinu istaknula osnivanje odjeljenja za izučavanje ukrajinskog jezika po Modelu C u Vukovaru.

U Vukovarsko-srijemskoj županiji u kojoj je zastupljeno najviše pripadnika ukrajinske nacionalne manjine u Hrvats-

koj nastava po Modelu C zastupljena je samo u OŠ Antuna Bauera, Područnoj školi Petrovci u kojoj materinski jezik njeguje 11 učenika. Evidentno je da neki učenici iz Vukovara putuju u Petrovce kako bi prisustvovali nastavi na ukrajinskom jeziku.

Budući da se nakon mirne reintegracije u Vukovaru po pitanju očuvanja ukrajinskog identiteta morala održati revi-

talizacija na mnogim poljima, pitanjem izučavanja ukrajinskog jezika bavilo se Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Ivan Franko" Vukovar na način da je 2010. godine osnovalo dječju skupinu ukrajinskog narodnog stvaralaštva kako bi zainteresirana djeca izučavala svoj materinski jezik, povijest i zemljopis, a uz to još učila pjevati ukrajinske pjesme i recitirati poeziju znamenitih ukrajinskih pisaca. Rad te djece u skupini bio je fundament iz kojega se stvorila želja i zainteresiranost djece i roditelja da takav način njegovanja ukrajinskoga jezika prijeđe u nešto više, te iz aktivnosti u udruzi stupi u školske ustanove.

Budući da interes postoji, vijećnici Ukrajinskog vijeća su odlučili poduzeti potrebne mjere kako bi osigurali barem jedno odjeljenje u Vukovaru za izučavanje, njegovanje i promicanje ukrajinskog jezika i kulture.

Vera Matušinski

"Djeca za mir u cijelome svijetu"

Učenici OŠ Vugrovec-Kašina ZA MIR U SVIJETU

Učenici OŠ Vugrovec-Kašina koji sudjeluju u izvannastavnoj aktivnosti Upoznavanje ukrajinskoga jezika i kulture, u pratnji ravnatelja škole, svoje učiteljice ukrajinskog jezika i gospođa Roginić-Kolesan i Popović posjetili su 10. ožujka 2016. godine Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj kako bi sudjelovali u velikom međunarodnom projektu "Djeca za mir

u cijelome svijetu".

Učenici su na golubove u bojama hrvatske zastave napisala svoje poruke mira koje su potom zalijepili na kartu Hrvatske, a pridružili su im se i odrasli uvaženi uzvanici. Veleposlanik je ravnatelju škole uručio zahvalnicu Područnoj školi Planina Donja za humanitarnu akciju u kojoj su učenici saku-

pili pomoć za djecu u Ukrajini. Učenici su pripremili kratak prigodni program, a posebno je bilo veselo kada su zapjevali uz pratnju veleposlanika na gitari.

Školarci su se zasladili ukrajinskim slatkišima. Na poklon su dobili dječje izdanje stihova najpoznatijeg ukrajinskog pisca Tarasa Ševčenka i kartu Hrvatske na koju su poruke mira za svoje hrvatske vršnjake napisali učenici iz Ukrajine, Tlumacke gimnazije Ivano-Frankivske oblasti (županije).

Nakon posjete Veleposlanstvu uputili su se u Hrvatski sabor gdje je karta prezentirana predsjedniku Odbora za europske poslove Hrvatskoga sabora Gordanu Jandrokoviću koji je također napisao svoju poruku na jednome od golubova mira.

Učenici su nakon audijencije kod gospodina Jandrokovića obišli Sabor Republike Hrvatske.

Dijana Dill

Ukrajinsko društvo u Vukovaru održalo 13. godišnju izvještajnu skupštinu

● Radno predsjedništvo Skupštine: Tetjana Ramač, Olesja Beč, Igor Semenjuk, Bojana Dobrijević

● Dječja skupina "Sonečko"

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Ivan Franko" - Vukovar u hotelu "Lav" je 2. travnja održalo 13. godišnju izvještajnu skupštinu.

Rukovodstvo udruge članovima i gostima predstavilo je rad udruge i financijsko poslovanje u 2015. godini. Istaknuti su brojni nastupi i rad ukrajinskog zbora i vokalno-instrumentalnog sastava "Halyčyna" te dječje skupine "Sonečko" (hrv. Sunašce) koji su prije radnog dijela Skupštine nastupili s nekoliko točaka

prezentirajući prisutnima ljepotu i bogatstvo materinskog jezika i kulture.

U izvješćima su navedena postignuća u području izdavaštva, kulturnog amaterizma, te istaknute manifestacije i gostovanja u Hrvatskoj i inozemstvu. Kao najznačajniji projekt udruge predstavljen je projekt izgradnje Ukrajinskog doma na kojemu se u tekućoj godini planira nastavak radova.

Predsjednik Društva Igor Semenjuk je u svom uvodnom govoru istaknuo kako je ovo prva godina u novom sas-

tavu predsjedništva te kako Udruga nastavlja kvalitetno raditi na čvrstim temeljima prethodnog predsjednika, predsjedništva i svih svojih aktivnih članova, unatoč brojnim izmjenama zakona koji se odnose na rad udruge, unatoč socijalnim promjenama i ekonomskim migracijama stanovništva među kojima su u velikom broju i pripadnici ukrajinske nacionalne manjine.

Udruga je svojim najaktivnijim članovima uručila priznanja za doprinose u očuvanju, njegovanju i promicanju ukrajinske kulture i ukrajinskih narodnih običaja doprinoseći boljitku rada Udruge. Među njima su Marija Žak i Pavle Komunicki - jedni od osnivača Udruge, koji su unatoč navršених 80 godina života još uvijek aktivni, pjevajući u zboru i putujući na nastupe, te Matej Matus, mladi harmonikaš koji svojim iznimnim trudom i ljubavlju prema ukrajinskoj pjesmi i glazbi okuplja mladež u Udrugu.

Marija Semenjuk-Simeunović

● Sudionici i gosti Skupštine

Звітні збори у Вуковарі

● Дитяча група "Сонечко"

Українське культурно-просвітне товариство ім. Івана Франка із Вуковара 2 квітня 2016 року в готелі "Лав" отримало чергові річні звітні збори, на яких звітувало членом товариства про роботу.

Багаточисленну публіку, членів

товариства та гостей привітав голова товариства Ігор Семенюк, який наголосив, що українське товариство у Вуковарі продовжує якісно працювати, підтримуючи традиції попереднього керівництва, незважаючи на соціальні зміни, еміграції та зміни закону

щодо діяльності національних меншин Хорватії. Заступник голови товариства Олеся Беч прочитала присутнім звіт про роботу товариства в минулому році, в якому наголосила про численні виступи і роботу українського хорового колективу та вокально-інструментального ансамблю "Галичина", а також про роботу дитячого колективу "Сонечко", який перед офіційною частиною зборів виступив з кількома номерами художньої самодіяльності, презентуючи мелодійність рідної мови.

Олеся Беч розповіла про досягнення товариства у видавництві, культурному аматеризмі, про організацію і проведення маніфестацій, виступи колективу в Хорватії та за кордоном.

Одним із актуальних і важливих питань порядку денного було будівництво Українського дому

● Хор УКТП ім. Івана Франка, Вуковар

у Вуковарі. З планом роботи в наступному році присутніх ознайомила член Президії товариства Тетяна Кочнева.

У заключній частині річних зборів найактивнішим членам товариства були вручені грамоти за внесок у збереження та презентацію української

культури і народних звичаїв.

Грамоти отримали Марія Жак та Павло Комуніцкі, які незважаючи на свої роки, приймають активну участь у роботі товариства. Нагороду отримав і молодий хлопча Матей Матус, який своєю працею та любов'ю до української пісні згуртував біля себе молодь. Робота

Українського культурно-просвітнього товариства ім. Івана Франка зацікавила представників хорватських засобів масової інформації, які були присутні на звітних зборах та зняли передачу "Об'єктив".

Тетяна Рамач

Održana redovita Godišnja skupština UKPD "Taras Ševčenko" – Kaniža

Predsjedništvo Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Taras Ševčenko" - Kaniža svake godine organizira redovitu Godišnju izvještajnu skupštinu na kojoj izvještava članove Udruge o radu tijekom godine, podnosi izvješće o financijskom poslovanju te predlaže plan i program djelatnosti za iduću godinu.

Ove godine Skupština je održana 5. ožujka u Društvenom domu Kaniža. Skupštini su nazočili predstavnici svih udruga sela Kaniža, načelnik Općine Bebrina Stjepan Jakić koji jako poštuje rad Udruge i sudjeluje u svim kulturnim događajima kako osobno tako i sredstvima iz proračuna Općine, grkokatolički svećenik Nikola Stupjak koji također

sudjeluje u aktivnostima Udruge, predsjednik Ukrajinske zajednice RH Nikola Zastrižni, predstavnik Ukrajinske nacionalne manjine Brodsko-posavske županije Mihajlo Semenjuk i drugi gosti.

Nakon podnesenog i usvojenog Izvješća o radu i financijskom poslovanju, gostima je predstavljen kulturno-umjetnički program na kojem je nastupila pjevačka sekcija Društva sa tri pjesme. Članice pjevačke sekcije UKPD "Taras Ševčenko" svojim nastupom još jednom dokazuju, iako nemaju sredstva, da ne odustaju od rada i druženja jer tijekom godine imaju najmanje deset nastupa. Tako i na godišnjoj Skupštini pokazuju veoma veliku volju te isti dan, u suradnji s roditeljima djece koja njeguju ukrajinsku kulturu organiziraju i Dan žena koji imaju u godišnjem Planu i programu.

Poslije radnog dijela Skupštine i kulturnog programa organizirano je zajedničko druženje i zabava.

Mirjana Has

Održana redovita Godišnja skupština UKPD "Dnjipro" – Rijeka

U subotu 9. travnja 2016. godine u Rijeci je održana 7. godišnja skupština Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Dnjipro" - Rijeka.

Na Skupštini je pročitano Izvješće o radu 2015. godine te Financijsko izvješće.

O veoma aktivnom i sveobuhvatnom radu tijekom 2015. govorila je predsjednica Društva Oljha Kaminska. Nakon detaljnog financijskog izvješća predsjednik Nadzornog odbora UKPD "Dnjipro" Viktor Kaminskyj konstatirao je da je sve rađeno transparentno i u skladu sa zakonom.

Predsjedništvo je upoznalo članove s Planom i programom aktivnosti za 2016. godinu. Predloženi plan i program jednoglasno su usvojeni.

Nakon završetka Skupštine, članovi UKPD "Dnjipro" - Rijeka uživali su u zajedničkom druženju.

Oksana Šimić

У Lipovljanima predstavljena izložba slika “Čornobyľ – 30 godina poslije”

КPD Ukrajinaca “Karpati” - Lipovljani u suradnji s Veleposlanstvom Ukrajine u RH i Hrvatsko-ukrajinskim društvom iz Zagreba, povodom obilježavanja 30. godišnjice velike nuklearne katastrofe koja se dogodila u ukrajinskom gradu Čornobyľu 26. travnja 1986. godine, organizirali su 29. travnja ove godine u pro-

storijama Narodne knjižnice i čitaonice Lipovljani prigodnu izložbu slika.

Uz prigodne riječi dobrodošlice, nazočnima se obratio predsjednik “Karpata” te zamolio da se minutom šutnje oda počast svim stradalnicima u ovoj katastrofi. Skupu se također obratio i zamjenik načelnika Općine Lipovljani Tomislav Lukšić, a potom je o nuklear-

noj nesreći detaljnije govorio veleposlanik Ukrajine u RH NJ. E. Oleksandr Levčenko.

Jedna od najvećih nuklearnih nesreća u svjetskoj povijesti, dogodila se kombinacijom nesigurnog dizajna sovjetskog nuklearnog reaktora i neadekvatne pripreme stručnjaka čime je prouzročena eksplozija jednog od četiri reaktora. Od nastale štete na reaktoru došlo je do otpuštanja velike količine radioaktivne prašine koja je nošena vjetrovima otišla prema Skandinaviji, potom Poljskoj, Čehoslovačkoj, Austriji, Njemačkoj, Italiji, Hrvatskoj, i drugim zemljama.

Nakon 30 godina, biljni i životinjski svijet se počeo oporavljati. Zona od 30 km oko mjesta eksplozije još uvijek je nenastanjena, iako se na svoju vlastitu odgovornost pojedinci počinju vraćati na svoja ognjišta.

Ivan Semenjuk

У Прняворі відзначена десята річниця смерті о. Петра Овада

в сан священика.

Душпастирював у с. Сошіце (Хорватія), с. Руський Керестур (Сербія), с. Печно (Хорватія), м. Клагенфурт (Австрія), м. Фрайбург (Німеччина) та с. Лишня (Боснія).

Від 1981 та до свого відходу у вічність о. Петро був парохом в Прняворі. У своїй душпастирській праці проявив здібності доброго організатора парафіяльного життя, невтомно працював і створював. Окрім душпастирювання, о. Петро багато часу та сил вкладав у культурно-громадську діяльність: організовував поїздки в Україну, давав про організацію маніфестацій релігійно-культурного характеру.

Під час найважчих воєнних років о. Петро стійко боровся за збереження релігійної та національної ідентичності українців греко-католиків у Боснії. Саме тому він заснував філію Української асоціації творчої інтелігенції “Світ Культури” та став організатором Літньої школи ім. А. Шептицького, яка діяла від 1998 до 2006 року, і надавала можливість дітям та молоді зустріти Бога у своєму житті та познайомитися з обрядом і традиціями Церкви, а також полюбити українську мову, культуру та історію.

За самовіддану працю о. Петро отримав різні відзнаки та нагороди. За невтомну працю Конгрегація для

Східних Церков (Рим) нагородила його титулом ставрофорного протоієрея. Він отримав різні нагороди і грамоти від церковних і культурних організацій та від міських громад України. Указом президента України Леоніда Кучми 1997 року о. Петро був нагороджений відзнакою Президента України орден “За заслуги” III ступеня.

На свято Воскресіння 23 квітня 2006 року невтомний церковно-громадський діяч українців Боснії відходив до вічності.

Десятьма роками пізніше молитвою і добрим словом свого чоловіка, батька, співбрата священика і пароха згадали ті, у чиєму житті о. Петро залишив світлий слід.

У проповіді о. Мирослава Кернишина, боснійського вікарія прозвучала думка, яка могла б стати завданням-проектом для всіх українців в Україні та за кордоном: від о. Петра Овада ми б могли навчитися жагуче любити свою Церкву і свій народ та невтомно, у міру своїх можливостей, як о. Петро, працювати, робити все можливе і неможливе для їх добра і розвитку.

Отож, нехай життя цього невтомного священика і його любов до Бога та свого народу буде натхненням для всіх, а йому нехай буде вічна пам'ять.

Підготувала с. Еммануїла Вішка

У Світлу суботу, 7 травня 2016 року, в церкві Преображення Господнього в Прняворі (БіГ) священики Боснійського вікаріату, родина і вірні зібралися, щоб на св. Літургії і панахиді молитовно пом'янути о. Петра Овада.

Петро Овад, син Стефана Овада і Марцели Войтків, народився в с. Камениця у Боснії 21 липня 1941 року. У початкову школу малий Петро ходив у с. Липовляни (Хорватія). Опісля, в Загребі 1962 року він закінчив класичну гімназію, а відтак богословський факультет. Одружився Петро Овад із Анною Фецишин, а 7 грудня 1969 року був рукоположений

ПЕРЕМОГА!!! Джамала ПЕРЕМОЖНИЦЯ Євробачення-2016!

*Друзі, ми перемогли, наша Джамала переможниця! Євробачення-2017 їде до України!
З перемогою! Слава Україні!*

Перемога Джамали на "Євробаченні"

У Стокгольмі завершився фінал міжнародного пісенного конкурсу "Євробачення 2016", який виграла Джамала, яка представляла Україну з піснею про депортацію кримських татар. У цьому році організатори конкурсу змінили правила голосування: спочатку свої бали оголосили представники національних журі, а потім були

оголошені результати глядацького голосування, починаючи з останнього місця. За результатами голосування національних журі Джамала отримала 211 балів.

Максимум (12 балів) Україні поставили національні журі Македонії, Сербії, Ізраїлю, Латвії, Данії, Боснії і Герцоговини та Грузії. 10 балів Джамала отримала

від Великобританії, 8 – від Литви, 7 балів – від Німеччини, Білорусі та Естонії. За результатами голосування національних журі 42 країн Джамала посіла друге місце. Голосування глядачів принесло співачці ще 323 бали, що у підсумку дало переможні 534 бали.

Джамала стала переможцем Національного відбору на "Євробачення", фінал якого проходив 21 лютого. За результатами голосування суддів Джамала отримала 5 балів, а глядацьке голосування принесло співачці 6 балів, що в сумі дало 11 балів і дозволило їй очолити список фіналістів.

На написання пісні "1944" Джамалу надихнула історія її родини, яка в 1944 році була депортована разом з іншими представниками кримськотатарського народу. Представники Держдуми РФ закликали організаторів "Євробачення" не допускати співачку до участі в конкурсі через "політичний підтекст" пісні. Пізніше представники Європейського мовного союзу повідомили про те, що не знайшли жодних політичних заяв у пісні співачки.

ZN, UA, 15.05. 2016.

Перемога Джамали – це поразка Росії, – польські ЗМІ

У більшості своїх публікацій польські ЗМІ зазначають, що завдяки перемозі Джамали Росія зазнала поразки. “Перемога

в Євробаченні пісні “1944”, яку виконала співачка Джамала, котра представляла Україну, є болючою поразкою Росії, яка намагається

затерти факт анексії Криму”, – пише на своїх шпальтах видання.

У газеті зазначається, що вперше в історії “Євробачення” перемогла пісня з історичної тематики, в якій представлено точку зору однієї із сторін політичної суперечки, яка зараз триває у східній Європі.

“Адже ніхто не має сумніву, і це підкреслювала у своїх інтерв’ю Джамала, що “1944” також має відношення до агресії в Україні й анексії Криму, яку здійснив Путін два роки тому, реагуючи на Євромайдан”, – йдеться у статті.

Часопис *Gazeta Wyborcza* також наголосив, що суперництво України і Росії на Євробаченні мало свій політичний підтекст.

“Україна не просто перемогла, але перемогла у вирішальній битві, долаючи Росію. У нинішній Європі таке можливо лише на пісенному конкурсі”, – констатує газета.

Єспресо, 15.05. 2016.

Ukrajina pobjednik Eurosonga – 2016!

Нітоко не био свјестан kakva ће бити узбуђљива завршница Eurosonga! Нови систем гласања се показао као пун погодак с обзиrom да се створила невјероватно напета атмосфера и чак неколико земаља било је у трци за побједом у послједњим тренуцима гласања.

Nakon objave glasova žirija iz 42 zemlje, krenula je prezentacija glasova televotinga od zadnjeplasirane zemlje. Na samom kraju 4 zemlje su trebale dobiti bodove televotinga i tehnički gledano svaka od njih je mogla pobijediti. Australija je prozvana kao četveroplasirana, Poljska kao trećeplasirana, a Ukrajina ja završila na drugom mjestu televotinga. Potom je uslijedio vrhunac večeri! Čekalo se s objavom broja bodova koje je osvojila Rusija: hoće li biti dovoljno da preteknu Ukrajinu i pobijede? Ipak ne! Ruski predstavnik je osvojio 361 bod, što je bilo dovoljno tek za treće mjesto.

Ukrajinska predstavница Jamala u konačnici je skupila 534 boda, što je, očekivano, novi rekord. Ukrajini je ovo druga eurovizijaska pobjeda. Podsjećamo, pobijedili su u Istanbulu 2004. godine s pjesmom Wild Dance u izvedbi Ruslane.

Zanimljivo, po prvi put u 60 godina postojanja Eurosonga netko je uspio pobijediti s rednog broja 21 u finalu.

Suzana Džamaladinova ili kraće Jamala je rođena 27. kolovoza 1983. godine u Ošu u današnjem Kirgistanu, u obitelji oca krimijskog Tatara i majke Armenke. Iako je njezina majka kršćanka, Jamala je odgajana kao muslimanka. Nakon ukrajinske neovisnosti, seli se na Krim otkud njezin otac vuče porijeklo.

Večerašnjom ukrajinskom pobjedom pokazano kako za trijumf na Eurosongu nije dovoljna sama pjesma. Izvođač ju mora znati prodati gledateljima, a Jamala je kroz dramatični trominutni nastup i s nevjerovatnom vokalnom izvedbom uspjela osvojiti pažnju glasača.

Hrvatska predstavница Nina Kraljić osvojila je 73 boda, što je dovoljno za 23. mjesto. Lošije plasirani od Hrvatske bili su Ujedinjeno Kraljevstvo, Češka i Njemačka.

ŽIRI GLASAO ZA AUSTRALIJU

Prvi dio gласања činila je objava glasova nacionalnih žirija iz 42 zemlje. Uvjerljivo prvo mjesto osvojila je australska predstavница Dami Im, dok je Ukrajina bila drugoplasirana sa 109 bodova zaostatka.

Najboljih 5 zemalja po mišljenju žirija:

Australija 320
Ukrajina 211
Francuska 148
Malta 137
Rusija 130

RUSIJA POBIJEDILA NA TELEVOTINGU

Rusija je mjesecima držala prvo mjesto na kladionicama, a večeras je, barem što se televotinga tiče, opravdala ulogu favorita. Ruski predstavnik slavio je s 38 bodova prednosti nad Ukrajinom. No, Sergey Lazarev nije uspio u jednakoj mjeri oduševiti žiri, te stoga u konačnom zbiru ne uspijeva pobijediti.

Češka nije osvojila niti jedan bod na televotingu!

Najboljih 5 zemalja po mišljenju glasača putem televotinga:

Rusija 361
Ukrajina 323
Poljska 222
Australija 191
Bugarska 180

Zanimljivosti:

- Njemački žiri dao je 12 bodova Izraelu.
- Češka nije osvojila nijedan bod na televotingu.
- Najveća razlika kod glasova žirija i televotinga dogodila se u ocjenjivanju Poljske: bili su predzadnji kod žirija, a trećeplasirani na televotingu.

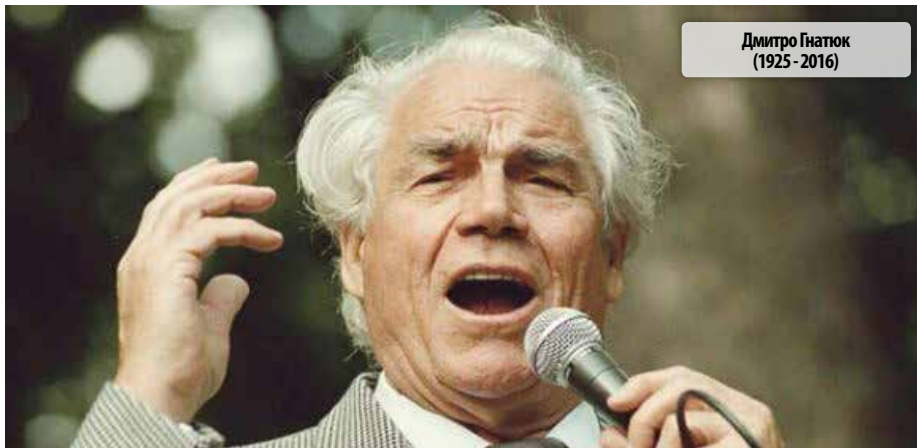
- Australija i Bugarska večeras su ostvarile svoje najbolje plasmane na Eurosongu. Tehnički, i Češka je to napravila, s obzirom da su se prvi put kvalificirali u finale, gdje zauzimaju 25. mjesto.

- Ukrajina je zauzela drugo mjesto na ruskom televotingu. Rusija je zauzela prvo mjesto na ukrajinskom televotingu.

EUROVISION SONG CONTEST 2016

Його ім'я ще за життя вписано до золоті скарбниці національної культури

4 травня у Києві на Байковому кладовищі поховали оперного співака Дмитра Гнатюка

Дмитро Гнатюк
(1925 - 2016)

29 квітня 2016 року перестало битися серце видатного оперного співака, режисера, педагога, Героя України Дмитра Гнатюка. Смерть митця – важка втрата для всього мистецтва України, а його ім'я ще за життя вписано до золоті скарбниці національної культури.

Гнатюк був першим виконавцем хітів 1960-х (легендарних пісень “Два кольори” та “Мій Київ”). На оперній сцені він створив такі самобутні образи, як Остап, Микола (“Тарас Бульба”, “Наталка-Полтавка” Лисенка), Петруччіо (“Приборкування норовливої”

Шебаліна), Мазепа, Онегін (“Мазепа”, “Євгеній Онегін” Чайковського), Демон (“Демон” Рубінштейна), Фігаро (“Севільський цирюльник” Россіні), Ріголетто (“Ріголетто” Верді) та інші.

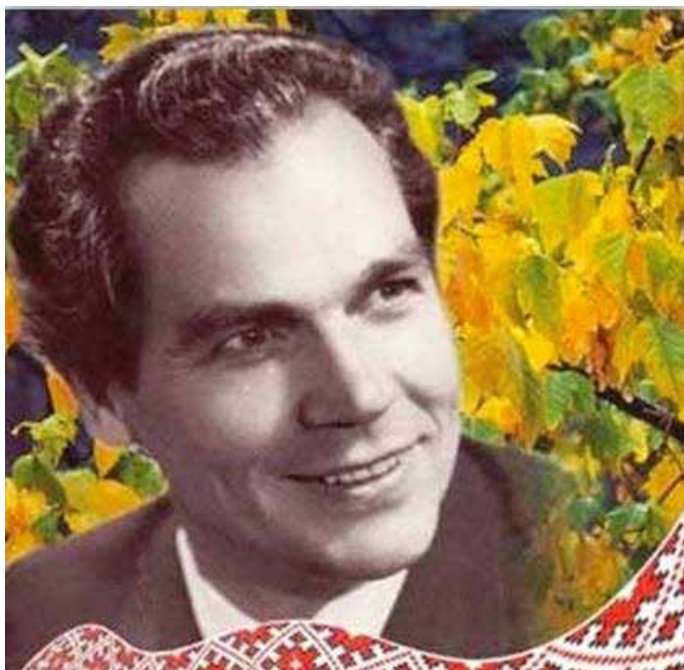
Як режисер-постановник поставив понад 20 вистав, зокрема – “Князь Ігор” Олександра Бородіна, “Запорожець за Дунаєм” Семена Гулака-Артемовського, “Золотий обруч” Бориса Лятошинського, “Мазепа” Петра Чайковського, “Війна і мир” Сергія Прокоф'єва, “Севільський цирюльник” Джоаккіно Россіні та інші. Дмитро Михайлович

багато років працював головним режисером Національної опери, викладав у НМАУ.

В одному з останніх інтерв'ю співак сказав: “Я вступив у зиму свого життя. Але я прожив його змістовно, не розтрачав його на дурниці й пустощі. У моїй долі були і голод, і холод, і страшна війна, і безвихідь. Та коли ти маєш мету і добиваєшся її здійснення, коли вдалося зробити щось талановите, дякуй Богові, що не змарнував своє життя...”

Співакові були присвоєні звання Героя України, народного артиста України.

Дмитро Гнатюк

Видатний український співак Дмитро Гнатюк народився 28 березня 1925 року в селі Мамаївці, що на Буковині, в сім'ї простих селян Михайла Дмитровича та Марії Іванівни. Дорога до мистецтва

відкрилася йому у повоєнні часи. У 1944 році закінчує короткотермінові курси в Чернівцях, учителює в початковій школі, організовує сільську художню самодіяльність. По війні обдарованого стрункого легень-красеня приймають до Чернівецького музично-драматичного театру імені О. Кобилянської, де в той час працював відомий український режисер Василь Василько. В 1946 році Дмитро стає студентом Київської державної консерваторії ім. П. Чайковського. Доля звела Дмитра Гнатюка з народним артистом Іваном Паторжинським, який став його вчителем оперного мистецтва. Навесні 1951 року він успішно складає випускні іспити, отримує право стати солістом столичного оперного театру. А широке “офіційне” визнання в Україні прийшло до співака після великого і заслуженого успіху в Москві у травні 1954 року. У Великому театрі він був неперевершеним у виставах “Богдан Хмельницький”, “Князь Ігор”, “Наталка Полтавка”. Оперний репертуар Дмитра Гнатюка налічує більше, ніж півсотні складних і великих ролей. Серед них Султан у “Запорожці за Дунаєм”, Еней в “Енеїді”, Остап в “Тарасові Бульбі”, Фігаро у “Севільському цирюльнику”... Своїм голосом Дмитро Гнатюк чарував глядача у виставах “Богдан Хмельницький”, “Війна і мир”, “Загибель ескадри”, “Пікова дама”, “Іоланта”, “Травіата”, “Демон”, “Аїда”, “Ріголетто”, “Трубадур” та багато інших.

У репертуарі Дмитра Михайловича десятки, сотні творів українських композиторів С. Воробкевича, С. Гулака-Артемовського, М. Леонтовича, М. Лисенка, О.

Нижанківського, Д. Січинського, зарубіжних – О. Бородіна, М. Глінки, С. Рахманінова, М. Римського-Корсакова, П. Чайковського, Р. Вагнера, Дж. Верді, А. Дворжака, У. Джордано, Дж. Россіні, Ф. Шуберта, Р. Леонковелло...

Кругом, де Дмитро Гнатюк співав українські народні пісні, скрізь його спів мав величезний успіх. Бо нікого не могли залишити байдужими слова і мелодії таких популярних пісень, як "Гандзя", "Гей, наливайте", "З сиром пироги", "Їхав козак за Дунай", "Мав я раз дівчиноньку", "Ніч яка місячна", "Ой, кум до куми залицявся", "Ой, у полі три криниченьки".

24 листопада 1960 року Дмитру Гнатюку було присвоєно найвище звання – Народний артист Радянського Союзу.

Звання Народного артиста України Дмитро Гнатюк удостоївся лише в

роки незалежної України.

Гастрольні турне були приємні та цікаві. В центральній і західній Африці український артист дав понад п'ятдесят концертів у Нігерії, Малі, Гані, Гвінеї, Того. А потім було тріумфальне концертне турне по Канаді, в містах Монреалі, Віндзорі, Торонто, Гамільтоні. Його спів лунав у Монреалі на виставці "ЕКСПО-67". Відтак до Канади було друге, третє турне, подорожував він з піснями і по Сполучених Штатах Америки. Аплодували артисту в Чикаго, Клівленді, Філадельфії, Нью-Йорку. Зарубіжні маршрути пролягали через Угорщину, Польщу, Індію, Єгипет, Румунію.

У 1975 році Дмитро Гнатюк закінчив Державний інститут театрального мистецтва ім. Карпенка-Карого за спеціальністю "режиссер". В цьому ж році стає режисером Державного

(тепер - Національного) академічного театру опери та балету ім. Шевченка. З 1988 року — головний режисер цього театру.

Дмитро Михайлович записав понад 30 платівок, які розходилися величезними тиражами. Він - Герой Соціалістичної Праці, лауреат Державної премії ім. Шевченка, нагороджений і другими Державними нагородами, а в 2005 році удостоєний звання Героя України.

Окрім творчо-мистецької роботи, на плечі видатного співака лягали й адміністративні клопоти, громадська діяльність. Довелося бути директором і головним режисером Київського театру опери та балету, тричі обирався депутатом до Верховної Ради СРСР. У часи незалежності Дмитро Михайлович мав мандат народного депутата України (1998-2002).

Підготувала Ольга Камінська

Umro je Heroj Ukrajine, operni pjevač, redatelj i pedagog Dmytro Hnatjuk

29. travnja 2016. godine prestalo je kucati srce poznatog opernog pjevača, redatelja, pedagoga, Heroja Ukrajine - Dmytra Hnatjuka. Smrt velikog umjetnika je ogroman gubitak za umjetnost Ukrajine. Njegovo je ime još za života upisano u zlatnu škrinju nacionalne kulture.

Dmytro Hnatjuk

Poznati ukrajinski pjevač Dmytro Hnatjuk rođen je 28. ožujka 1925. godine u ukrajinskom selu Mamajivci na Bukovyni, u obitelji običnih seljaka. Put prema umjetnosti mu se otvorio u poslijeratnim godinama. 1944. godine završava kratkoročan tečaj u gradu Černjivci, radi kao učitelj u osnovnoj školi, te na selu organizira amatersku umjetnost. Poslije rata, ovog nadarenog i zgodnog mladića su primili u Černivecko glazbeno-dramsko kazalište Oljhe Kobyljanske u kojemu je u to vrijeme radio poznati redatelj Vasyly Vasylyko.

Godine 1946. Dmytro postaje student Kyjivskog državnog konzervatorija P. Čajkovski. Sudbina mu je donijela poznanstvo s narodnim umjetnikom Ivanom Patoržynskym, koji mu je postao učitelj operne umjetnosti.

U proljeće 1951. godine uspješno je položio završne ispite i izbio je pravo biti solist opernog kazališta u prijestolnici. Ipak, šire, "službeno" priznanje Hnatjuk uživa poslije velikog i zasluženog uspjeha u Moskvi u svibnju 1954. godine. U Boljšom teatru je tada briljirao u predstavama "Bogdan Hmeljnyckyj", "Knez Igor", te "Natalka Poltavka".

Operni repertoar Dmytra Hnatjuka sadrži više od 50 složenih i velikih uloga. Među njima su: Sultan u "Zaporožci za Dunajem", Enej u "Eneidi", Ostap u "Tarasu Buljbi", Figaro u "Seviljskom brijaču"... Svojim glasom Dmytro Hnatjuk je očaravao publiku i u predstavama "Bohdan Hmeljnyckyj", "Rat i mir", "Zahybelj eskadre", "Pikova dama", "Jolanta", "Traviata", "Aida", "Rigoletto", "Trubadur" i drugima.

Na repertoaru Dmytra Hnatjuka su deseci, pa i stotine djela ukrajinskih skladatelja i to - S. Vorobkevyča, S. Hulak-Artemovskij, M. Leontovyča, M. Lysenka, O. Nyžankivskij, D. Sičynskij, te stranih skladatelja kao što su - O. Borodin, M. Glinka, S. Rahmaninov, M. Rimski-Korsakov, P. Čajkovski, R. Wagner, Verdi, Dvoržak, Giordano, Rossini, Šubert, Leoncavallo...

Gdje god je pjevao ukrajinske narodne pjesme, svugdje ga je pratio veliki uspjeh. Nitko ne može ostati ravnodušan kada čuje stihove i melodije popularnih pjesama - "Gandzja", "Hej, nalyvajte", "Z syrom pyrohy", "Jihav kozak za Dunaj", "Mav ja raz divčynonjku", "Nić jaka misjačna", "Oj, kum do kumy zalycjavsja", "Oj, u poli try krynyčenyjky".

24. studenog 1960. godine Dmytro Hnatjuk je odlikovan najvišim odličjem - Narodni umjetnik Sovjetskog Saveza. Narodni umjetnik Ukrajine, Dmytro Hnatjuk postaje tek u godinama neovisnosti Ukrajine.

Njegove turneje su bile ugodne i zanimljive. U centralnoj i zapadnoj Africi, ukrajinski umjetnik je odradio više

od pedeset koncerta u Nigeriji, Maliju, Gani, Gvineji, Togu.

Nakon toga, uslijedila je trijumfalna koncertna turneja po Kanadi, u gradovima Montreal, Windsor, Toronto te Hamilton, dok je njegovo pjevanje odjekivalo i na izložbi "EXPO-67" u Montrealu. Zatim su uslijedile i druga i treća turneja u Kanadi, a propustovao je sa svojim pjesmama i SAD. Dobivao je aplauze u Chicagu, Clevelandu, Philadelphiji, New Yorku. Inozemne rute pjevača protegnule su se i preko Mađarske, Poljske, Indije, Egipta, Rumunjske.

1975. godine Dmytro Hnatjuk je završio Državno veleučilište kazališne umjetnosti "Karpenko Karyj" u struci - "redatelj". Iste godine je postao i redatelj Državnog (sada Nacionalnog) akademskog kazališta opere i baleta Ševčenko. Od 1988. godine je glavni redatelj imenovanoga kazališta.

Dmytro Hnatjuk je snimio više od 30 ploča s ogromnim nakladama. On je Heroj Socijalističkog Rada, laureat Državne nagrade Taras Ševčenko, a 2005. godine je bio odlikovan zvanjem - Heroj Ukrajine.

Osim kreativno-umjetničkog rada, poznati pjevač je uspješno obavljao i administrativne poslove te javnu djelatnost. Bio je direktor i glavni redatelj Kyjivskog kazališta opere i baleta, tri puta je izabran za zastupnika u parlament - Verhovnu Radu SSSR-a. Već u vrijeme neovisnosti Ukrajine, Dmytro Hnatjuk imao je i mandat narodnog zastupnika Ukrajine (1998. -2002.).

S ukrajinskog prevela Marta Martinčić

Umro je Heroj Ukrajine maestro Anatolij Tymofijovyč Avdijevskij

Anatolij Tymofijovyč Avdijevskij 16. VIII. 1933. – 24. III. 2016.

Dana 24. ožujka 2016. godine, u 83. godini života u Kyjivu je umro legendarni umjetnički voditelj i glavni dirigent Nacionalnog zaslužnog akademskog narodnog zbora imenom Hryhorija H. Veryovke – akademik Anatolij Tymofijovyč Avdijevskij. Ova tužna vijest izišla je isti dan na Facebook stranici Anatolija Avdijevskog, gdje je objavljena i reportaža s njegovog pogreba u Kyjivu 28. ožujka, od ispraćaja u Kući stvaralačkih kolektiva; građanske panahyde u prostoriji Nacionalne muzičke akademije im. P.I. Čajkovskog; tužne povorke do Aleje zvijske na Hreščatyku; opijela u Volodymyrskom saboru i pokop na Bajkovomu groblju u Kyjivu.

Anatolij Avdijevskij rodio se 16. kolovoza 1933. u Fedvaru, Kirovohradska oblast. Bio je ukrajinski zborski dirigent, skladatelj, pedagog, predsjednik Nacionalnog muzičkog komiteta Ukrajine Međunarodnog muzičkog vijeća UNESCO-a, narodni umjetnik Ukrajine i SSSR-a, i Heroj Ukrajine, laureat Državne premije SSSR-a, laureat Nacionalne premije Ukrajine im. Tarasa Ševčenka, profesor, akademik Akademije pedagoških znanosti Ukrajine (1995.), akademik Akademije umjetnosti Ukrajine (1996.).

Iz njegove bogate biografije izdvajamo sljedeće:

- 1958. završio je Konzervatorij u Odesi
- od 1958. do 1963. osnivač je, umjetnički voditelj i glavni dirigent Poljskog ansambla pjesme i plesa "Ljonok" (Żytomyr);
- od 1963. do 1966. umjetnički je voditelj i glavni dirigent Čerkaskog ukrajinskog narodnog zbora;
- od 1966. direktor, umjetnički voditelj

i glavni dirigent Nacionalnog zaslužnog akademskog narodnog zbora imenom Hryhorija Veryovke;

- od 1971. do 1976. predavač na Kyjivskom konzervatoriju;
- od 1977. do 1980. predavač na Kyjivskom institutu kulture;
- od 1980. predavač na Kyjivskom pedagoškom institutu (od 1986. – profesor)
- od 1991. predsjedava Sveukrajinskim muzičkim udruženjem (od 1998.
- Nacionalno sveukrajinsko muzičko udruženje).

Maestro Avdijevskij dobitnik je četrdesetak priznanja i odličja među kojima se ističu:

- Zvanje Heroja Ukrajine s Ordenom Države, ukazom predsjednika države 16. kolovoza 2003. g. za požrtvovno zalaganje za Ukrajinu na polju preporoda nacionalne kulture, očuvanja i razvitka folklorne glazbene baštine, te mnogovrsnu stvaralačku djelatnost.

- Orden kneza Jaroslava Mudrog V. stupnja, ukazom predsjednika države 15. kolovoza 2008. g. za izvanredne osobite zasluge prema ukrajinskoj državi u razvitku nacionalne muzičke umjetnosti, dugogodišnju plodnu stvaralačku djelatnost u prigodi 75. obljetnice rođenja.

- Orden kneza Jaroslava Mudrog IV. stupnja, ukazom predsjednika države 24. kolovoza 2013. u prigodi Dana neovisnosti Ukrajine za značajni osobiti doprinos u izgradnji nacije, socijalno-ekonomski, znanstveno-tehnički, kulturno-prosvjetni razvitak Ukrajine, značajne dobitke za zapošljavanje i visoki profesionalizam.

- Zaslužni profesor Nacionalnog pedagoškog sveučilišta im. M. P. Draho-manova (2008.)

- Zaslužni djelatnik umjetnosti Ukrajine (1967.)

- Narodni artist Ukrajine (1975.)
- Državna premija SSSR-a (1978.)
- Narodni artist SSSR-a (1983.)

- Ševčenkivska premija/Nacionalna premija Ukrajine im. Tarasa Ševčenka, najviša nagrada u Ukrajini za kreativni doprinos razvoju kulture i umjetnosti ustanovljena 1961./ zajedno s Hryhorijem Veryovkom (1968.) za stvaranje visokoumjetničkih koncertnih programa zaslužnog ukrajinskog narodnog zbora im. H. Veryovke.

Maestro Avdijevskij autor je glazbenih djela velikoga formata, svita i obrada ukrajinskih narodnih pjesama, također ruskih, poljskih, čeških, španjolskih, brazilskih i korejskih i drugih naroda svijeta.

Dana 7. ožujka 2016. svečano je proslavljen 50-godišnji jubilej maestrove dužnosti kao glavnog dirigenta i umjetničkog voditelja proslavljenoga Nacionalnog zaslužnog akademskog narodnog zbora imenom Hryhorija Veryovke (na Internetu – Youtube postoji snimka).

Nacionalni zaslužni akademski narodni zbor imenom Hryhorija Veryovke ukrajinski je zborski profesionalni kolektiv osnovan 11. rujna 1943. u Harkivu. Osnivač i prvi voditelj bio je Hryhorij Hurijovyč Veryovka (1895. – 1964.), ukrajinski skladatelj, zborski dirigent i pedagog, koji je stao na čelo ovoga kolektiva zajedno sa svojom ženom Eleonorom Skrypčynskom. Upravo pod ravnanjem H. Veryovke Zbor je razvio svoj osobiti način izvođenja ukrajinskih narodnih pjesama. Zbor je nosio ime Ukrajinski državni narodni zbor, koji od 1944. stoluje u Kyjivu. Pedesetih i šezdesetih godina prošloga stoljeća Zbor je reprezentirao ukrajinsku umjetnost u mjestima SSSR-a, Rumunjske, Poljske, Finske, Belgije, Luxemburga, Njemačke, bivše Jugoslavije i drugim zemljama.

U čast osnivača Zbor je 1965. dobio ime Hryhorija Veryovke, iste godine dobiva epitet zaslužnog, zatim 1974. akademskog i 1997. status nacionalnog.

U zboru djeluje kreativni laboratorij za autentične izvedbe folklornih pjesama – folklorna skupina koja sustavno snima i dekodira narodne pjesme i organizira niz samostalnih koncerata.

Pod ravnanjem A. Avdijevskog (od 1966.) započela je nova epoha u kreativnom djelovanju Zbora. Maestro Avdijevskij je najprije uveo u narodni zbor ženske akademske glasove, proširivši njihove izvođačke mogućnosti. Voditelja nije zadovoljavalo primjerice klasično jednoregistrarsko zvučanje ženskih glasova, kao što je to kod zborova nekih regija Ukrajine (Poltavščyna, Čerkaščyna).

Zbor je gostovao u Meksiku, Kanadi, Francuskoj, Švicarskoj, Rusiji, Bjelorusiji, Poljskoj i nizu drugih država u svijetu, tradicionalno je sudionik velikih ukrajinskih vladinih mjera, ima mnogo nacionalnih i međunarodnih nagrada, uključujući i srebrnu medalju Svjetskog mirovnog vijeća za veliki doprinos miru i prijateljstvu među narodima.

Pod ravnanjem Avdijevskog Zbor je postigao savršenstvo u kombinaciji narodnog i akademskog stila pjevanja. Obogatio je svoj repertoar izvornim remek djelima zborskoga pjevanja, uključujući etno i narodne pjesme, klasična djela koja se izvode a capella te moderne pjesme.

Maestro Anatolij Avdijevskij i Nacionalni zaslužni akademski narodni zbor im. H. Veryovke

Temeljni repertoar Zbora sačinjava ukrajinski folklor te pjesme i plesovi drugih naroda. Na repertoaru su djela B. Ljatošynskog, L. Revuckog, M. Lysenka i drugih ukrajinskih skladatelja.

Zbor H. Veryovka je najveći profesionalni kolektiv u Ukrajini, u 2015. godini u njemu je djelovalo više od 150 ljudi, podijeljeni u tri grupe: zbrsku, orkestralnu i koreografsku, gdje u vodećim

ulogama sudjeluju narodni i zaslužni artisti Ukrajine i zaslužni djelatnici umjetnosti Ukrajine.

Ovaj folklorni ansambl svjetskoga glasa nastupao je ne tako davno u Hrvatskoj zajedno s prijateljskim Ansablom narodnih plesova i pjesama Hrvatske LADO na velikome folklornom spektaklu u pulskoj Areni 8. kolovoza 2008. Uoči ovoga nastupa Ansambl je gostovao

u Zadru 5. kolovoza, te u Splitu u okviru 54. Splitskog ljeta 6. kolovoza u Sustipanu. Ansambl je gostovao i u Zagrebu, zbog brojčanosti ansambla i delikatnog programa na neprimjerenome prostoru, na malome Trgu Petrice Kerempuha iznad tržnice Dolac. Nakon Zagreba Ansambl Veryovka gostovao je i u susjednoj BiH, dao je izvrstan nastup na velikoj ljetnoj pozornici banjalučkoga Kastela.

Mnogi nisu znali da je ovo bio drugi dolazak folklornog ansambla H. Veryovke u Hrvatsku. Prvi put je to bilo u okviru turneje po bivšoj Jugoslaviji. Bilo je to u ljeto davne 1962. godine, nastupili su u Zagrebu u dvorani SRC Šalata. Tada sam bila gimnazijalka i sa svojim ocem sam iz Slavenskog Broda doputovala u Zagreb i bila na tom čarobnom i nezaboravnom koncertu. Godinama sam spominjala ansambl Veryovku i raspitivala se kadgod bi netko iz Ukrajine došao u Hrvatsku.

Velikome maestru Anatoliju Avdijevskom hvala i Вічна Йому пам'ять!

Jesenska Miškov

2016 рік в Україні проголошено роком Івана Франка та Михайла Грушевського

● Іван Франко

2016 рік в Україні проголошено роком українського письменника Івана Франка та українського історика, громадського і політичного діяча Михайла Грушевського (Указ Президента України "Про вшанування пам'яті Івана Франка" № 687/2015

● Михайло Грушевський

від 08.12.2015 р.; Указ Президента України "Про відзначення 150-річчя від дня народження Михайла Грушевського" № 63/2015 від 09.02.2015 р.).

Таке рішення в Україні прийняли

з нагоди відзначення 160-річчя з дня народження та 100-річчя з дня смерті Івана Франка та з нагоди відзначення 150-річчя від дня народження Михайла Грушевського.

Рішення винесено з метою вшанування та утвердження традицій боротьби за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, засвідчення вдячності всім творцям і захисникам Української держави, виявлення поваги до унікального наукового доробку, здійсненого в руслі європейської інтелектуальної традиції, та у зв'язку зі 150-річчям від дня народження Михайла Грушевського - видатного українського державного та політичного діяча, Голови Центральної Ради Української Народної Республіки, першої у XX столітті незалежної Української держави, історика і організатора української науки.

Також українці поставили за мету на належному рівні відзначити у поточному році 160-річчя від дня народження визначного письменника, поета, публіциста, перекладача, етнографа, ученого, громадського і політичного діяча Івана Франка.

Минулий, 2015 рік в Україні був роком митрополита Андрія Шептицького.

Веріца Пешо

U Lipovljanima predstavljena izložba slika Tarasa Ševčenka

Povodom godišnjice rođenja velikog ukrajinskog pisca i akademskog slikara Tarasa Ševčenka, a u sklopu obilježavanja Dana općine Lipovljani, Dana župe sv. Josipa, Dana

Ovoj značajnoj izložbi nazočili su osim mnogih uzvanika i Veleposlanik Ukrajine u RH Oleksandr Levčenko te Visoka delegacija iz Ukrajine na čelu sa zamjenikom predstojnika Ureda predsjednika

● Taras Ševčenko "Kateryna"

Osnovne škole Josipa Kozarca u Lipovljanima, članovi Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani 17. ožujka organizirali su i predstavili u Narodnoj knjižnici i čitaonici Lipovljani izložbu slika Tarasa Ševčenka.

● Taras Ševčenko "Ciganka"

Ukrajine Andrijom Taranovom. Visoka delegacija iz Ukrajine istoga dana je prethodno posjetila grad Vukovar s glavnim ciljem da se upozna s načinom provedbe mirne reintegracije kako bi istu mogli primijeniti na svojim okupiranim kra-

jevima Ukrajine. Svečanu izložbu slika velikog sina ukrajinskog naroda otvorila je pjevačka skupina KPD Ukrajinaca "Karpati" pjevanjem himni Republike Hrvatske i Ukrajine. Prisutne je pozdravio predsjednik ukrajinske udruge iz Lipovljana Ivan Semenjuk. Goste i sudionike pozdravio je i načelnik Općine Lipovljani Mario Ribar te između ostalog istakao dobru suradnju s ukrajinskom nacionalnom manjinom u Lipovljanima, pripadnicima kulturno-prosvjetnog društva kao nositelja manjine i Veleposlanstvom Ukrajine u Republici Hrvatskoj, naglasivši da je Ukrajina zemlja partner na ovogodišnjim Lipovljanskim susretima, a što je rezultat dobre dosadašnje suradnje.

Usljedilo je recitiranje djela Tarasa Ševčenka u izvedbi učenika ukrajinskog jezika pri Osnovnoj školi Josipa Kozarca u Lipovljanima. Učenici su pokazali znanje ukrajinskog jezika i književnosti, a potom je pjevačka skupina Udruge otpjevala dvije uglazbljene pjesme Tarasa Ševčenka "Зацвіла в долині червона калина" i "Думи мої, думи мої".

O liku i djelu Tarasa Ševčenka govorio je u nastavku programa veliki prijatelj i obožavatelj Ukrajine, prvi veleposlanik Republike Hrvatske u Ukrajini Đuro Vidmarović. U svom govoru dotakao se i današnje situacije u Ukrajini, te naglasio kako je i to veliki vizionar Taras Ševčenko predvidio.

Za ovogodišnje obilježavanje godišnjice rođenja Tarasa Ševčenka, u želji prikazivanja njegove svestranosti, članovi KPD Ukrajinaca "Karpati" organizirali su izložbu kopija njegovih slika iz fundusa Alekse Pavlešina, predsjednika Društva za ukrajinsku kulturu grada Zagreba. Gospodin Pavlešin je o istoj zbirci veoma iscrpno i s velikim žarom govorio prisutnima.

Izložba je ostala postavljena do 21. ožujka 2016. godine.

Nakon razgledavanja izložbe nazočnima se obratio veleposlanik Ukrajine u RH Oleksandr Levčenko, upoznavši ih ukratko o sadašnjem stanju u Ukrajini.

Nakon programa i razgledavanja izložbe slika Tarasa Ševčenka, sudionici i gosti otišli su u sjedište KPD Ukrajinaca "Karpati" gdje su u opuštеноj atmosferi, uz posluženu večeru razgovarali o životu i djelatnosti Ukrajinaca u Lipovljanima te više saznali o situaciji u okupiranim dijelovima Ukrajine. Zajedno s načelnikom općine Lipovljani, razmijenili su prigodne poklone za sjećanje na ovaj značajan dan.

Ivan Semenjuk

Ukrajinski uskrсни običaji predstavljени u Kulturnom centru Dubrava u Zagrebu

U subotu, 19. ožujka 2016. u zagrebačkom Kulturnom centru Dubrava, u sklopu Uskrsne subote, održano je tradicionalno prigodno događanje pod nazivom "Tradicijska koja nas spaja". Hrvati i dio nacionalnih manjina grada Zagreba: Ukrajinci, Česi, Poljaci, Slovenci, Makedonci i Bugari prikazali su preduskrsne i uskrsne običaje iz svog bogatog kulturnog naslijeđa. Koordinatorica ovih događanja je dr. sc. Lucija Franić Novak, viša stručna suradnica za programe hrvatske tradicijske kulture Narodnog sveučilišta Dubrava.

Ukrajinska zajednica grada Zagreba predstavila se kroz radionicu izrade škrijabankiv ili drjapankiv (bojanje jaja na prirodan način u lukovici i ukrašavanje crtanjem biljnih, životinjskih i geometrijskih motiva ostrim predmetom), te izložbu ukrajinskih pysankiv i drjapankiv.

Prigodno uređen stol ukrašen je ukrajinskim uskrsnim simbolima: vezanim ručnicima, svijećnjakom i svijećom, šutkom (vrbove grane obogaćene cvijećem, a posvećuju se na Cvjetnicu), paskom (ukrajinskim uskrsnim kruhom) kojeg su posjetitelji imali prigodu degustirati, te dekoracijom - pysankamy na cvjetnim i vrbovim granama u starom ukrajinskom ćupu.

Radionicu izrade drjapankiv i bogate ukrajinske uskrsne običaje prezentirale su Marija Meleško, Ljudmyla Vološyna i Tatjana Šagadin.

Veliko zanimanje posjetitelji su pokazali za raznoliko bogatstvo uskrsnih običaja nacionalnih manjina, razne tehnike ukrašavanja jaja, izrade tradicionalnih grana za Cvjetnicu, prigodnih ukrasa i degustaciju karakterističnih uskrsnih jela.

Ovakva događanja pružaju mogućnost roditeljima da svojim sudjelovanjem približe djeci običaje svoga i drugih naroda. Na taj način kod njih od najranije dobi ujedno razvijaju toleranciju i empatiju prema nacionalnim manjinama.

Zahvaljujući dobroj medijskoj popraćenosti program je bio dostupan i široj javnosti.

Tatjana Šagadin

U Lipovljanima održana radionica izrade pisanica

U organizaciji Udruge umirovljenika općine Lipovljani, dana 22. ožujka 2016. godine održana je radionica pisanica koju su vodile članice Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca "Karpati" – Lipovljani. Zainteresiranost za ovu radionicu bila je veoma velika, sudjelovao je veliki broj polaznika od kojih posebno treba istaknuti djecu iz Osnovne škole Josipa Kozarca Lipovljani, te Dječjeg vrtića "Iskrice" iz Lipovljana. Tom prilikom izrađeno je preko stotinu raznovidnih pisanica koje su dobrim dijelom djeca odnijela sa sobom, a ostatak je bio izložen za uskršne blagdane u lijepo uređenom parku Lipovljana.

Radionicu pisanica pratila je i ekipa Radio Zagreba. Prilog o uskršnoj radionici emitiran je na prvom programu 26. ožujka 2016. godine.

Ivan Semenjuk

IV. međunarodni sajam "S klobasicom u Europu"

Ukrajinsku kulturu predstavili članovi KPD Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana

Od 4. do 6. ožujka 2016. godine, u središnjoj Istri, u mjestu Sveti Petar u Šumi održao se IV. međunarodni sajam "S klobasicom u Europu". Nositelj programa je bila općina Sveti Petar u Šumi, pod pokro-

viteljstvom predsjednice RH Kolinde Grabar Kitarović i Ministarstva turizma, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva poduzetništva i obrta i Obrtničke komore Istre. Na poziv organizatora, lipovljanske udruge KPD Ukrajinaca "Kar-

pati" i pjevačka skupina umirovljenika "Perunike" nastupili su na ovoj manifestaciji.

Dana 5. ožujka voditelj programa Davor Dretar Drele je u središnjem šatoru najavio otvoreno prvenstvo Hrvatske u proizvodnji istarske kobasice, a dok je trajala izrada kobasica i priprema za degustaciju i ocjenjivanje, predstavnici udruga su svojim nastupima zabavljali nazočne gledatelje.

Po dogovoru s organizatorom, bili su postavljeni i štandovi na kojima su bile izložene narodne nošnje i suveniri. Predstavljene su i delicije nacionalnih kuhinja.

U svom nastupu, pjevačka skupina KPD Ukrajinaca "Karpati" – Lipovljani prezentirala je ukrajinske narodne pjesme uz buran aplauz, a nastup je snimila i TV-Pula za svoju emisiju.

Ivan Semenjuk

U Zagrebu održana večer posvećena Tarasu Ševčenku

U okviru programa upućena podrška ukrajinskoj pilotkinji Nadiji Savčenko

Članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Kobzar" iz Zagreba 9. žujka 2016. godine održali su Večer posvećenu ukrajinskom piscu Tarasu Ševčenku. Na obilježavanju 202. obljetnice rođenja ukrajinskog pjesnika, humaniste i slikara T. Ševčenka, uvodne i pozdravne riječi svim nazočnima je uputio predsjednik UKPD "Kobzar" - Zagreb, Slavko Burda.

O liku, dijelu i stvaralaštvu govorila je Marija Kuljićka. U svom izlaganju posebno je izdvojila i prikazala lik žene u poeziji Tarasa Ševčenka. O značajnoj obljetnici i o najnovijoj situaciji u Ukra-

jini govorio je Aleksandar Levčenko, veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj.

Toga dana u prostorijama Društva svi članovi i posjetitelji mogli su pogledati izložbu o liku i stvaralaštvu Tarasa Ševčenka. U tijeku večeri, nakon izlaganja govornika kao i referata Marije Kuljićke, u diskusiju o Tarsu Ševčenku i osvrtnom na situaciju u Ukrajini uključili su se i drugi članovi Društva.

Na kraju su svi sudionici uputili podršku herojini Ukrajine, pilotkinji Nadiji Savčenko, dajući joj podršku, osuđujući nepravedni montirani sud u

Rusiji, tražeći njezino puštanje na slobodu.

Sutradan, 10. ožujka 2016. godine, delegacije UKPD "Kobzar"- Zagreb, Veleposlanstva Ukrajine u RH i Ukrajinska delegacija iz Ivano-Frankivska (Ukrajina) i Budimpešte položili su cvijeće na spomenik Tarsu Ševčenku u Ukrajinskoj ulici u Zagrebu.

U subotu, 12. ožujka na Trgu bana Josipa Jelačića ponovno je upućena podrška Nadiji Savčenko i zatraženo njezino puštanje na slobodu.

Slavko Burda

U Osijeku održan ciklus radionica pisanica

Jedna od bitnih preduskrasnih tradicija Ukrajinaca je oslikavanje i ukrašavanje uskrasnih jaja.

U ukrajinskoj tradiciji postoje dvije vrste oslikanih jaja. Pisanice ili pysanky se oslikavaju pčelinjim voskom i različitim bojama, a daruju se za Uskrs prijateljima i drugim osobama.

Uskrsna jaja ili krašanky obojena u

jednu boju prirodnim bojama: ljuskama luka, ciklom, hrastovom korom nose se na blagoslov jela za Uskrs.

Motivi kojima se oslikavaju jaja su raznovrsni. Biljni motivi, kao što su listovi, cvijeće i plodovi simboliziraju plodnost zemlje, radost života i zdravlje. Životinjski motivi, kao što su ptice, pijetao, riba, konj i jelen simboliziraju život. Geometrijski motivi: krug, trokut,

točkice, crtice, križići, zvijezde - povezuju se sa tajanstvenošću. Jedan od čestih motiva je simbol Sunca koji se ponekad prikazuje i kao zvijezda.

Boje pisanica također imaju svoju simboliku.

Oslikavati pisanice vole svi, od najstarijih do najmlađih, prezentirajući time svoje likovne sposobnosti i osebujnu maštu.

U Osijeku svake godine u organizaciji Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Lesja Ukrajinka" održava se ciklus preduskrasnih radionica na kojima se prikazuje bogatstvo tradicionalne ukrajinske kulture i običaja. Voditeljica radionice prof. Oksana Šturko prezentirala je sudionicima tradicionalni i suvremeni način oslikavanja pisanica.

Oslikane pisanice članovi ukrajinske udruge iz Osijeka predstavili su na središnjem osječkom trgu na svom štandu u okviru programa preduskrasne manifestacije "Šarana jaja bojama grada" u organizaciji Grada Osijeka.

Verica Pešo

UKPD "Taras Ševčenko" iz Kaniže vrijedno promovira svoju kulturu

Članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Taras Ševčenko" iz Kaniže redovito održavaju probe te imaju puno nastupa. Od početka ožujka nastupi se redaju jedan za drugim.

- 10. ožujka 2016. godine članovi Društva obilježili su obljetnicu rođenja i smrti velikog ukrajinskog pisca, slikara i humaniste Tarasa Ševčenka. Najmlađi su nazočnima čitali njegovu poeziju.

- 4. ožujka djeca koja izučavaju Ukrajinski jezik u školi "Antun Matija Reljković" Bebrina sudjelovala su u programu "Tjedna lijepih riječi" uz pomoć prof. Oksane Martinjuk i blagajnice

Mirjane Has.

- 28. ožujka KUD "Posavac" organizirao je "Uskršni koncert" na kojemu uvijek aktivno sudjelujemo, kako u organizaciji tako i na bini. Djeca mlađe i starije plesne sekcije pokazuju koliko vole svoje selo i daju sve od sebe da oduševljaju publiku za što budu nagrađeni velikim aplauzom, a pjevači u suradnji s "Posavkama" tj. pjevačkom sekcijom KUD-a "Posavac" otpjevaju tri ukrajinske pjesme i tri šokačke i od tada zajedno nastupaju na svim manifestacijama kako KUD-a "Posavac" tako i UKPD "Taras Ševčenko".

- 2. travnja članovi mlađe plesne sek-

cije sudjelovali su u susjednom selu Kutima na "Uskršnom koncertu" a svi su bili oduševljeni nastupom 24 djece koji nasmijavaju publiku plesom "Melanka" i oduševljavaju "Dječjom polkom".

- 2. travnja članovi starije plesne sekcije nastupali su na "Folklornoj večeri 2016." u Sloveniji te svojim izlaskom na scenu digli publiku na noge. Nakon poziva na bis, plesači su se još jednom vratili na pozornicu. Ponosni su na svoga predsjednika i koreografa gospodina Željka Hasa, dobitnika priznanja Svjetskog Kongresa Ukrajinaca.

- 26. travnja iz Zagreba su stigle brošure o 30. godišnjici čornobyljske katastrofe. Članovi UKPD "Taras Ševčenko" odmah su se uključili u obilježavanje sjećanja na žrtve u Čornobylju. Brošure su pročitane pred djecom, roditeljima, članovima Predsjedništva. O čornobyljskoj katastrofi, posljedicama i mjerama sprječavanja raspravljali su učenici u školi na nastavi Ukrajinskog jezika. Minutom šutnje i paljenjem svijeća odana je počast svim žrtvama nuklearne katastrofe.

- 29. travnja djeca mlađe plesne sekcije sudjelovala su na manifestacijama "Dani ukrajinske nacionalne manjine" i "Međunarodni dan plesa" u Lipovljanima, na poziv članova KPD Ukrajinaca "Karpati" te OŠ "Josip Kozarac". U programu kulturnog događaja sudjelovali su i učenici koji izučavaju Češki, Slovački i Ukrajinski jezik po Modelu C. Među nazočnima bio je veleposlanik Ukrajine u RH Oleksandr Levčenko koji se rado slikao s djecom iz UKPD "Taras Ševčenko" - Kaniža i koji je zaista bio oduševljen njihovim nastupom.

Kraj proljeća i ljetu donose puno novih nastupa i obaveza a jedan od nastupa će biti na 11. manifestaciji posvećenoj Tarasu Ševčenko pod nazivom "Tuđemu se učite i svoga se ne stidite".

Mirjana Has

• Predavanje o čornobyljskoj nuklearnoj katastrofi

Aktivnosti UKPD "Andrij Pelih" - Šumeće

• Plesni ansambl UKPD "Andrij Pelih" - Šumeće

Članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Andrij Pelih" iz Šumeća redovito nastupaju na različitim kulturnim manifestacijama. Proljeće ove godine ispunili su uspješnim nastupima i dobili puno poziva.

Ukrajinsku kulturu, posebno ukrajinski narodni ples predstavili su u Novoj Gradiški, Stupničkim Kutima, Bebrini i Osijeku.

Isto tako, mladi plesači i pjevači redovito nastupaju u svome selu, predstavljajući ukrajinsku kulturu. Tako su primili goste iz Švicarske, hrvatsko Kulturno-umjetničko društvo "Silvije Strahimir Kranjčević" Zürich. Na svečanom koncertu u Šumeću u organizaciji UPKD "An-

drij Pelih" bila je predstavljena kultura većinskog naroda i kultura različitih nacionalnih manjina. Na svečanom programu bili su predstavljeni narodni tradicionalni, suvremeni, klasični plesovi, te šarolike narodne nošnje.

Gosti iz Švicarske posjetili su

hrvatske gradove: Vukovar, Slavonski Brod, Osijek i Zagreb.

Takvi susreti donose nova prijateljstva, lijepa iskustva te nova poznavanja običaja i kulture drugih naroda.

Valeria Đakiv

Postavljanje velike i malih pisanica u lipovljanski park

Uz program obilježavanja Dana općine Lipovljani, koji se slavi na blagdan sv. Josipa, i predstojeći blagdan Uskrsa, Udruga umirovljenika općine Lipovljani i Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana 17. ožujka pripremili su i zajedno postavili veliku pisanicu u parku u centru Lipovljana. Velika pisanica je prvi puta u parku postavljena lani, a ove godine je dodatno obogaćena gnijezdom i već pripremljenim pisanicama.

Članovi Udruge umirovljenika i članovi KPD Ukrajinaca "Karpati"

sudjelovali su u pripremi i dovozu pisanice, njenom postavljanju i uređenju u lipovljanskom parku. Nakon postavljanja velike pisanice, te novih ukrasa uz nju, postavljena je ograda, a Miro Horvat, predsjednik Udruge umirovljenika općine Lipovljani zahvalio se svima na uloženom trudu, i realizaciji ideje ukrašavanja lipovljanskog parka pred Dan općine i Uskrsa.

Na kraju je pozvao sve na radionice pisanja i bojanja jaja, odnosno pisanica. Za inicijativu uređenja parka i realizaciju postavljanja velike pisanice

i ostalih ukrasa, članovima Udruge umirovljenika općine Lipovljani i članovima "Karpata" zahvalio se Mario Ribar, načelnik Općine Lipovljani, istaknuvši veliki doprinos tih dvaju udruga u društvenom životu Lipovljana.

Među prvima koji su došli vidjeti postavljenu pisanicu u parku bili su polaznici vrtića "Iskrica". Pisanice i ostale prigodne ukrase s velikim su zanimanjem razgledavali mnogi posjetitelji.

Ivan Semenjuk

Zajednički kulturno-umjetnički program povodom Josipova

U sklopu trodnevnog obilježavanja Dana općine Lipovljani, Dana župe svetog Josipa, Dana škole i Dana Josipa Kozarca u Lipovljanima, kao završna

svečanost, održan je zajednički kulturno-umjetnički program svih kulturnih udruga Lipovljana u Društvenom domu u Lipovljanima.

Svoj doprinos ovoj završnoj

svečanosti dali su MPZ Lira, KUD Lipa, Osnovna škola Josipa Kozarca, Češka beseda Lipovljani, PNAK Iskrica, Udruga umirovljenika Lipovljani i KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani.

U cijelosti, bio je to veoma kvalitetan i šarolik program u kojemu je svaka udruga pokazala ponešto iz svoje domene rada, a pjevačka skupina KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani tom prigodom je otpjevala jednu uglazbljenu pjesmu Tarasa Ševčenka te veselu ukrajinsku narodnu pjesmu za koju su dobili pljesak.

Ivan Semenjuk

Kozačka stepa je stvorila dušu ukrajinskog čovjeka

Brojna junačka djela u ukrajinskoj povijesti dogodila su se u jugoistočnim krajevima Ukrajine odnosno na čarobnom ravničarsko-brežuljkastom prostoru poznatijem kao stepa. Još u ranom razdoblju stvaranja srednjovjekovne ukrajinske državnosti, stepom su bojevali slavni ukrajinski kneževi i kraljevi nastojeći taj prostor osigurati i približiti pitomijem kraju sjeverozapadne Ukrajine. No danas je sasvim jasno da je obostrani utjecaj promijenio bit Ukrajine. Tisućljetni utjecaj južne ukrajinske stepe, davno poznate kao "Trasa Sunca", Ukrajinke je učinio bogatima duhom. Na toj stepi ukrajinski pretci susreću se s bogatom kulturom antičkih Skita; ondje su stvorili žitnicu Stare Grčke; učili se ratovanju pod okriljem moćne vojske vještih Sarmata; otvorili se suradnji s Gotima koji su pohrlili na Crno more; vodili brojne bitke protiv nomadskih osvajača i još mnogo toga. Ukrajinci su upravo

na stepi kalili svoj duhovno-ratnički karakter zbog kojega su i nakon tisuću godina opstali na tome dinamičnom prostoru istočne Europe. Ne samo da su opstali, već su upravo oni zaslužni za impresivnu kozačku kolonizaciju golemog istočnoazijskog prostranstva u sklopu širenja novoimenovanog Ruskog Carstva.

Ukrajinska stepa za Ukrajinke je posebnu važnost stekla u oslobodilačkim ratovima Zaporizaca koji su kao seljaci, lovci i vojnici iz sjevernijih krajeva pod poljskom okupacijom, naselili taj nesiguran nomadski prostor tada imenovan "Divlja polja". Zaporizci, koji su kasnije u međunarodnim dokumentima postali poznatiji kao "Zaporizki kozaci", vješto su odolijevali novim nasrtajima tatarsko-turske vojske, nakon čega je ukrajinska stepa snažno ušla u krug nacionalnih simbola Ukrajine. Od tada se o stepi pišu mnoge narodne pjesme, a o njoj je pisao i veliki ukrajinski pjesnik Taras Ševčenko. "Kad umrem, sahranite me na brežuljku, usred široke stepe, u mojoj ljubljenoj Ukrajini" – zapisao je Ševčenko u svome pjesničkome zavjetu – "Oporuci". Poseban je to osjećaj biti usred ukrajinske stepe, gdje ti svugdje uokolo pogled seže u beskraj, gdje se visoka gusta trava povija pred vjetrom, a sunce obasjava posebnom puninom. I ljudi su u tom kraju slični, nešto više okruglasta lica breskvastoga tena obasjana suncem, očiju mudra pogleda koji ne nazire kraja beskraj, stalno se suprostavljajući oštrom stepskom vjetru. Ti Ukrajinci su uvijek spremni na družbu, a opet veliki umjetnici i individualisti, prepoznatljivi anarhisti.

Stepa danas čini do 40% ukrajinskoga državnoga teritorija. I dalje je to životom bogat kraj, ali izvorna skladnost pomalo je narušena zbog silne industrijalizacije u posljednjih 60-ak godina. Najljepši dio toga kraja su prirodni rezervati poput

Askanije Nove i Jelanečkih stepe, ili možda prirodni parkovi poput Granitnih stepe Pobužja i Kinburnske Kose. Danas se umjesto nepreglednih vidika poljskoga cvijeća i trave, primjećuju bogata žitorodna polja pružena na tom golemom ravničarskom prostoru. Ovdje su prije šest tisuća godina živjeli ljudi koje smo danas svrstali u razdoblje trypiljske kulture. Trypiljska kultura se smatra kasnom neolitskom arheološkom kulturom i prvom urbanom kulturom u Europi. Trypiljci su prema određenim istraživanjima živjeli na iskonsko slavenskim područjima, stoga su pojedini povjesničari stvorili zaključak da su oni vrlo vjerojatno slavenski pretci, odnosno Praslaveni. Od 7. do 3. stoljeća pr. Kr. ukrajinskom stepom su vladali Skiti koji su upravo na njoj osnovali svoje središte u sklopu takozvanoga Skitskoga kraljevstva. Izuzetna jahačka i ratnička vještina konjanika koja se susretala među Skitima, u Europi se tek ponovno vidjela među ukrajinskim kozacima. Negdje do 4. stoljeća na tlu ukrajinske stepe posebno se ističu vješti ratnici Sarmati. Njihovi staroiranski tragovi u ukrajinskoj kulturi se prepoznaju prije svega u jeziku i korijenu naziva kod brojnih ukrajinskih rijeka, mjesta i drugih obilježja.

Starogrčke kolonije razasute uzduž ukrajinske crnomorske obale, na putu prema starom slavenskom svijetu, stoljećima su prikupljale plodove bogate žitorodne stepe. Mnogi svakodnevni običaji Stare Grčke i danas se primjećuju u Ukrajini. Konačno, i Goti su više stoljeća ovladali tim dinamičnim stepskim prostorom. Utjecali su na formiranje stare slavenske kulture i jezika duže vrijeme. Primjerice, stručnjak Volodymyr Iljčenko objašnjava kako ukrajinske riječi "hovoryty" (govoriti), "šolom" (kaciga), "meč" (mač), "knjaz" (knez) i druge, potječu od Gota. Dio Gota se zadržao na tlu Ukrajine sve do 17. stoljeća što danas potvrđuju nešto stariji kameni spomenici i ostali tragovi pronađeni na stepi i susjednom poluotoku Krymu. Ukrajinskom stepom još je prošlo mnogo naroda, ali većina njih je bila tek u prolazu prema središtu Europe. Ova multikulturalna sredina ukrajinske stepe gotovo je jednako utjecala na sve slavenske narode koji su se s prostora Ukrajine u istom razdoblju raseljavali širom Europe. Stepa je iza sebe ostavila brojne tragove bogate kulture naroda koji su na njoj živjeli ili prolazili. Posebno su zanimljivi kameni kipovi "Polovecke babe" kojih je na prostoru ukrajinske stepe prije 18. stoljeća bilo više tisuća. Danas ih je tek nekoliko ostalo neoštećeno na njihovim izvornim mjestima, dok je dio njih premješten u muzeje širom zemlje.

Posebnu čar ukrajinskoj stepi dali su Zaporiški kozaci. Ovaj naziv potječe od riječi "za-porohamy" ili u prijevodu: "iza pragova", južnih riječnih pragova velike rijeke Dnipro koja se sa sjevera prema jugu ulijeva u Crno more pritom dijeleći Ukrajinu na onu "lijevoobalnu" i "desnoobalnu". Sveta je to rijeka za Ukrajince, u njoj su se vjerojatno krstile prve ukrajinske kneginje poput Oljhe Prekrasne, ili pak kneževi poput Svjatoslava Ihorovyča koji je i sam započeo stvaranje ukrajinske ratničke tradicije očuvane među Zaporiškim kozacima pet stoljeća kasnije. Na stepi prosječnoj Dnipro, posebno mjesto u ukrajinskoj povijesti zauzima društveno-političko središte Zaporiška Sič i dnjiprovski otočić Hortycja. Ovdje su stvoreni početci stvaranja kozačke države Zaporiške Republike koja se nakon krvavih oslobodilačkih ratova s poljskom vojskom razvila u respektabilnu državu veličine današnje Njemačke.

Posjetitelji iz najobrazovanijih europskih krugova svjedočili su visokoj razini razvoja europske kulture u Zaporiškoj Republici. Država je opstala desetljećima u okvirima nešto manjih granica, ali se u državi nalazio iznimno veliki broj školskih ustanova u odnosu prema broju stanovnika, veći nego u tadašnjoj Poljskoj i Rusiji, što je jamčilo visoki stupanj obrazovanja kod šire ukrajinske populacije. Primjerice, europski dokumenti zabilježili su jedan događaj kada je njemački visoko obrazovani posjetitelj 1720. zabilježio svoje iznimne doživljaje vezane za sina ukrajinskoga hetmana Danyla Apostola koji nikada nije napustio Ukrajinu, a uz ukrajinski jezik tečno je govorio još šest stranih jezika: latinski, talijanski, francuski, njemački, poljski i ruski.

Ova Republika stvorena 1649. na ukrajinskoj stepi, kulturno i politički se razvijala bržim intenzitetom od većine drugih zemalja u Europi. Njezin kraj je uslijedio pred vojnim jačanjem susjednih imperijalnih sila poput Moskovskoga Carstva. Paradoksalno, mnogi Ukrajinci tada su počeli vjerovati u stvaranje novoga Ruskoga Carstva formiranog 1721. godine, u kojemu su kako se kasnije pokazalo, na

vidjelo izašli različiti mentaliteti ruskoga i ukrajinskoga naroda što je rezultiralo svojevrsnim otuđivanjem identiteta, porobljavanjem i asimilacijom ukrajinskoga naroda, a ne često propagiranim međusobnim savezništvo. Kao vrhunac ove u Europi prešućene povijesne drame, slavno stepsko središte Zaporiška Sič posve je srušeno 1775. pod rukovodstvom ruske carice Katarine II. Ovim činom ukrajinska autonomija stvorena na stepi ponovno je posve ugušena, a Ukrajinci nastavljaju svoju borbu za nezavisnost u sklopu sve većega Ruskoga Carstva s moskovitskim predznakom.

Danas se na mjestu slavne Zaporiške Siči nalazi industrijski grad Zaporizžja, a najomiljenija turistička atrakcija ovog kraja je otočić Hortycja. Na istome mjestu može se vidjeti 700 godina star hrast, visine preko 36 metara i obujma odnosno širine od dvadesetak metara. Možemo samo pretpostaviti što je taj hrast sve doživio, tko se na njega sve oslonio, pa možda i sam hetman Bohdan Hmeljnyckij koji je uspostavio Zaporišku Republiku. Pomalo tužno je vidjeti to stablo kad čovjek pomisli da vjerojatno više i nije živo. Privezano je i podbočeno različitim pomagalicama kako bi zadržalo tu markantnu pojavu u obliku nekoga broda koji plovi kroz povijest. Ipak, svaki turist će se obradovati kad vidi pokoju granu toga hrasta koja se još malo zazelenila i shvati da je ovo gorostasno nepokretno biće još uvijek živo. Živuća veza sa sedam stoljeća starom poviješću. Desetljećima je o ovome stablu brinuo starac Dikun koji je pod njim satima pričao o različitim avanturama Zaporiških kozaka, ponekad popraćen ukrajinskim instrumentom kobzom (preteča bandure). Nakon smrti starca stablo se počelo naginjati sve do nedavno kada je opet počelo puštati zelene listiće, pritom dajući nadu lokalnim mještanima da će se ponovno dogoditi nešto lijepo, nešto dobro.

Na otočić Hortycja lokalni stanovnici dolaze svako ljeto. U blizini je i kapelica, a česti mladenci ondje (pokraj hrasta) nakon vjenčanja polažu cvijeće za sreću. Svake jeseni ovdje se održava i "Blag-

dan žira", a ljudi pritom skupljaju žirove poznatoga hrasta, nakon čega ih šalju rodbini i znancima širom svijeta. Otočić je s gradom povezan mostovima koji mu ipak ne oduzimaju status nezavisnoga otoka. Prije zaporiških bitki, otok se spominje u povijesnom razdoblju prethodno spomenutoga Kyjivskoga kneza Svjatoslava u 10. stoljeću. Vraćajući se sa ratnoga pohoda na Bizant, knez je tada iz zasjede od strane Pečenega ubijen na tome otoku. U sovjetskom razdoblju otoku je dodijeljen status povijesne i prirodne znamenitosti, ali turisti su počeli dolaziti tek nakon uspostavljanja ukrajinske nezavisnosti 1991. godine. Ondje se danas mogu pogledati replike kozačkih naselja iz 16. i 17. stoljeća, obnovljeni su i prošireni lokalni muzeji u kojima je izložena tradicija bogate kozačke kulture.

Danas postoji nekoliko potomaka Zaporiških kozaka koji su u suradnji s državnim ministarstvima i individualnim kulturnim djelatnicima pokrenuli zabavni, konjički i obrazovni program s nazivom "Zaporiški kozaci". Na njihovim festivalima posjetiteljima se dočarava vojnička i duhovna kozačka tradicija stalno popraćena gozdom, pjesmom, plesom i različitim inovacijama. Moguće je pogledati izuzetno okretan zaporiški brod zvan "čajka" (veličinom i načinom izrade sličan vikinškom brodu) koji se svojim spajanjem s drugim takvim brodom može formirati u podvodno vozilo. Ovakvim unikatnim kozačkim brodovljem svojevremeno su se nanosili veliki gubitci turskoj floti i obalnim gradovima u samome središtu Osmanskoga Carstva. Zaporiški kozaci su bili vrlo dobri arhitekti i kreativni inovatori što je bila i ostala poznata karakteristika ukrajinskoga naroda.

Između mnoštva zanimljivosti, na festivalu se također mogu pogledati različiti oblici kobzi (bandura) koje su bile omiljen glazbeni instrument umirovljenih kozačkih vojnika odnosno kobzara. Ukrajinski guslari, kobzari, a potom i banduristi, imali su veliki društveno-politički utjecaj u ukrajinskom društvu još od stvaranja Kyjivske Rusi. Oni su na svojstven način imali ulogu društvenoga glasnika koji je na umjetničko-filozofski način (stvarajući unikatne epske pjesme "dume") prikazivao realno stanje i raspoloženje društva u zemlji, često navješćujući promjene i budući domoljublje. Za vrijeme Sovjetskoga Saveza banduristima nije bilo dozvoljeno pjevati jer ih se nikada nije doživljavalo isključivo kao glazbenike. Stjecanjem ukrajinske neovisnosti, u svijetu je posebno poznat postao Zbor ukrajinskih bandurista osnovan davne 1918. godine.

Sergej Burda

Myhajlo Hruševskyj – povjesničar, pisac, političar, prvi predsjednik moderne ukrajinske države – Ukrajinske Narodne Republike

(1866. – 1934.)

Myhajlo Hruševskyj rođen je u poljskom gradiću Holmu. Njegov otac Serhij bio je slavist, pedagog i predavač. Potaknuta okolnostima ruske kolonizacije, obitelj se 1869. preselila na Kavkaz, gdje je Myhajlo završio klasičnu gimnaziju u gruzijskom gradu Tiflisu (današnji Tbilisi). Dok je još bio učenik gimnazije počeo je pisati beletristiku na ukrajinskom jeziku. Njegova prva publikacija bila je priča koja se pojavila u novinama "Dilo" 1885. godine. Hruševskyj je diplomirao 1890. na Povijesno-filološkom fakultetu Kyjevskog sveučilišta, kao student Volodymyra Antonovyča. Njegovi prvi znanstveni radovi bili su: "Južnoukrajinske feudalne tvrdave iz sredine 16. stoljeća", "Kyjivska sveučilišna izvješća" (1890.), "Volynjsko pitanje (1077. – 1102.)", "Kyjivska starina, br. 33" (1891.), "Društveni pokreti Ukrajine-Rusi u 13. stoljeću" i "Zapisi znanstvenog društva Taras Ševčenko" (1892.).

Po dolasku u zapadnoukrajinski grad Ljviv, Hruševskyj je postao aktivan u "Ševčenkovom znanstvenom društvu". Na istoj instituciji postao je ravnatelj Povijesno-filozofskog odsjeka 1894. godine, a 1897. je izabran za predsjednika. Vrlo energično se posvetio reorganizaciji Ševčenkova društva koje je pod njegovim vodstvom postalo slično akademiji znanosti. On je prikupio potrebna sredstva, osnovao je knjižnicu i muzej, pokrenuo stručne kontakte s mnoštvom akademskih tijela te su se oko njega okupili mnogi poznati znanst-

venici, uključujući i njegovoga bliskog i dugogodišnjeg suradnika, poznatoga ukrajinskog pjesnika i pisca Ivana Franka. Pod uredništvom Hruševskog (1895.–1913.) njihov glavni godišnji časopis "Zapisi znanstvenog društva Ševčenko" pretvoren je u tromjesečnik, a zatim i u dvomjesečnik. Godine 1895. – utemeljio je Arheografsko povjerenstvo koje je u serijama objavljivalo dokumente i izvore iz ukrajinske povijesti. Mnogi objavljeni dokumenti i izvori kasnije će Hruševskom pomoći da napiše za Ukrajinke vrijedne znanstvene radove "Povijest Ukrajine-Rusi" (1896. – 1905.) i "Ostatci ukrajinsko-rusinskog jezika i literature". U Ljvivu je Hruševskyj razvio Školu ukrajinske povijesti koja je uključivala povjesničare poput Stepana Tomašivskog, Omeljana Terleckog, Mirona Kordube, Ivana Krypjakovyča, Vasylja Herasymčuka, Ivana Korydžore, Ivana Kreveckog, Denisa Koreneca i drugih.

Hruševskyj je bio plodonosan publicist. Godine 1906. u Sankt Peterburgu je pomogao pri osnivanju Ukrajinskog vjesnika, službenog glasila Ukrajinskog kluba u ruskoj državnoj Dumi. Njegovi članci o ukrajinskim i drugim međunarodnim političkim pitanjima pojavljivali su se u raznim drugim ukrajinskim i ruskim publikacijama. Posebno su poznati radovi "Literaturno-znanstveni vjesnik" i "Ukrajinski život" te zasebne zbirke, kao što su: "Odbjegli val" (1906.), "Oslobođenje ruskog i ukrajinskog pitanja" (1907.), "Naša politika" (1911.) i "Slobodna Ukrajina" (1917.). Nakon kratkog boravka u Sankt Peterburgu Hruševskyj je prenio svoje aktivnosti u Kyjiv, gdje je 1907. preselio objavljivanje Literaturno-znanstvenog vjesnika. Godine 1907. postao je suutemeljitelj Ukrajinskog znanstvenog društva, po uzoru na Ševčenkovo znanstveno društvo u zapadnoj Ukrajini. Vodi i uređuje časopise: "Zapisi Ukrajinskog znanstvenog društva u Kyjivu" (od 1914.) i "Ukrajina" (1914. – 1930.). S ciljem poticanja jačanja ukrajinske nacionalne svijesti među seljaštvom Hruševskyj je utemeljio i objavio popularne novine "Selo" (1909. – 1911.), a kada ih je ruska vlada zabranila Hruševskyj je osnovao "Usjev" (1911. – 1912.). Godine 1908. Hruševskyj je bio jedan od osnivača Društva ukrajinskih naprednjaka, Ukrajinskog pokreta.

Tijekom Prvog svjetskog rata, kada se ruska vlada ponovno obrušila na ukra-

jinske aktivnosti, Hruševskyj je uhićen u jesen 1914. godine. Nakon dva mjeseca u kyjevskom zatvoru proganjan je u Simbirsk, zatim je premješten u Kazanj, a na kraju je završio u Moskvi, gdje je ostao pod nadzorom policije. Unatoč represijama nastavio je utjecati svojim znanstvenim radom, pomogao je uređivanje "Ukrajinskog života" i ukrajinskog tjednika "Promjene" iz Moskve. Hruševskyj je pušten iz progonstva nakon Ruske revolucije u veljači 1917., a potom je ubrzo postao i vođa Ukrajinske nacionalne revolucije. Dana 17. ožujka 1917., dok je bio još u Moskvi, izabran je za predsjednika rukovodećeg tijela "Središnje rade" (danas "Vrhovna rada"). Pod njegovim vodstvom to tijelo pretvoreno je u revolucionarni parlament Ukrajine. Godine 1917. Hruševskyj je postao pobornik novoformirane Ukrajinske stranke socijalnih revolucionara, većinske stranke u ukrajinskom parlamentu. Dana 29. travnja 1918. bio je izabran za predsjednika parlamenta Ukrajinske Narodne Republike. Tim činom postao je prvi predsjednik suvremene neovisne ukrajinske države.

Puč na čelu s posljednjim ukrajinskim hetmanom Pavlom Skoropadskim svrgnuo je vladu Ukrajinske Narodne Republike. Time je završilo sudjelovanje Hruševskog u vlasti, iako je on nastavio svoje političke aktivnosti, posebno u sklopu Ukrajinske stranke socijalnih revolucionara. Godine 1918. objavljen je njegov publicistički rad "Na pragu nove Ukrajine: misli i snovi". Godine 1919. emigrirao je i povećao svoje političko-publicističke aktivnosti, kao član vanjske delegacije svoje političke stranke. Sljedećih nekoliko godina putovao je zapadnom Europom nastojeći okupiti podršku za Ukrajinski pokret i stvaranje nezavisnosti, a pritom je ponovno uspostavljao brojne znanstvene kontakte. Godine 1919. osnovao je Ukrajinski sociološki institut u Beču, a nešto kasnije preselio se u Prag. Objavljivao je nova znanstvena djela kao što su "Početci društva – Genetska sociologija" (1921.), "O početcima ukrajinskog socijalističkog pokreta: Myhajlo Drahomanov i Ženevske socijalističke skupine" (1922.) i "O povijesti religijske misli u Ukrajini" (1925.). Također je započeo svoje monumentalno djelo "Povijest ukrajinske literature" (1920. – 1922.). Njegovi politički spisi toga razdoblja ukazuju na njegovu postupnu pomirbu s uspostavom komunističke vladavine u Ukrajini i njegovu želju da

● Myhailo Hruševskij

● Marija i Myhailo Hruševskij, godina vjenčanja, 1896.

se vrati u Ukrajinu, gdje je želio nastaviti sa svojim znanstvenim i građanskim poslovima na dobrobit zemlje. On je bio posebno ohrabren najavom "Ukrajinizacije" i "Nove ekonomske politike" koja je u novoj komunističkoj državi trebala u pozitivnom smislu primiriti ukrajinski nacionalni naboje.

Godine 1923. Hruševskij je postao punopravni član Sveukrajinske akademije znanosti i preselio se u Kyjiv početkom 1924. godine. Taj postupak oštro su kritizirali brojni ukrajinski politički emigranti. Hruševskij je na Akademiji postao jedna od ključnih osoba. On je ubrzo preuzeo vodstvo Arheografske komisije, organizirao je niz akademskih povjerenstava za povijest Ukrajine i ukrajinsku folkloristiku te je režirao obuku novih povjesničara kao nositelja Katedre za modernu ukrajinsku povijest. On je između 1924. i 1930. ponovno oživio i uredio časopis "Ukraina", čiji sadržaj je postao temelj brojnih ukrajinskih studija. Hruševskij je također postao urednik "Znanstvenog

sveska povijesnih sekcija Sveukrajinske akademije znanosti" (1924. –1929.) te autor brojnih drugih znanstvenih radova u tome razdoblju. U Kyjivu je tada nastavio raditi na svojoj intenzivnoj znanstvenoj sintezi ukrajinske povijesti i književnosti. Godine 1926. Ukrajina je svečano proslavila 60. rođendan Hruševskog i 40-godišnjicu njegova znanstvena rada. Iste godine obnovljena je suradnja između zapadnoukrajinskog Ševčenkovog znanstvenog društva i Sveukrajinske akademije znanosti.

Unatoč velikim postignućima Hruševskog oporba mu je rasla u službenim krugovima, posebno među marksističkim znanstvenicima. Sva njegova povijesna interpretacija je odbačena kao "nacionalistička", neprimjerena sovjetskom društvu, a on je često bio kritiziran jer nije usvojio službene sovjetske marksističke interpretacije o povijesti Ukrajine, interpretacije koje su odgovarale ruskoj političkoj struji u sklopu nove države. Godine 1929. ti napadi su drastično porasli, a Hruševskij

je bio prisiljen naglo obustaviti rad na Akademiji. U ožujku 1931. je uhićen, a potom je prisiljen živjeti u Moskvi. Ondje se kao cijenjen znanstvenik i član sovjetskog društva, s kontroverznim proukrajinskim stajalištima, trebao prilagoditi onim odobrenim prosovjetskim (u biti proruskim). Tu je bio izložen stalnom nadzoru i pokušaju ruske tajne policije da ga diskreditiraju te proglase glavnim likom fiktivne protu-revolucionarne organizacije ukrajinskog Nacionalnog centra. Međutim, on nikada nije bio otpušten iz ukrajinske Akademije, unatoč tome što su institucije koje je osnovao zatvorene, a serije publikacija koje je uređivao prestale se objavljivati. Većina njegovih učenika i suradnika bili su uhićeni, prognani ili diskreditirani. U Ukrajinu je došla radikalna deukrajinizacija, odnosno rusifikacija. Do 1934. uništena je Škola povijesti koju je Hruševskij osnovao. Unatoč svim represijama, masovnim egzekucijama ukrajinskih intelektualaca, uključujući i ukrajinske komuniste, Hruševskij je vrlo hrabro ostao produktivan znanstvenik. U svojim posljednjim godinama radio je uglavnom na ukrajinskoj povijesti 17. i 18. stoljeća. Njegova posljednja dva rada objavljena su u časopisu Sovjetske akademije znanosti 1932. i 1934. godine. Na kraju teških uvjeta za život u poluprogonstvu, progonjen od sve strašnijeg sovjetskog režima, zdravlje mu se opasno pogoršalo. Umro je u južnoruskom gradu Kislovodsku, gdje je otišao na liječenje, a pokopan je u Kyjivu na groblju Bajkove. Među Ukrajincima se posebno cijeni njegova zbirka knjiga "Povijest Ukrajine-Rusi" koja je objedinila antičku i srednjovjekovnu ukrajinsku povijest u jednu veliku i jasno povezanu cjelinu. Zbirka predstavlja jedan od prvih temelja prezentacije ukrajinske povijesti.

● Spomenik Hruševskog u Kyjivu

Sergej Burda

Hrvatske postrojbe u Prvom svjetskom ratu na ukrajinskim zemljama – Zakarpattju, Lemkivščyni, Volynji, Halyčyni i Bukovyni

Spomenici i mjesta poginulih hrvatskih vojnika u Prvom svjetskom ratu na prostoru zapadne Ukrajine

18. nastavak

Iz zapisa Grge Turkalja - Guslara, vodnika u 26. karlovačkoj pukovniji 42. domobranske pj. divizije

Zastavna

U drugom dijelu ožujka kod Zastavne na bojnoj liniji od dvanaest kilometara u šestosatnoj topničkoj i pješačkoj borbi sučelile su se AU jedinice s 90. i 92. ruskim pješačkim korpusom. Turkalj piše; "Naša je vojska dosta stradala, jer je morala ići na šturmu pod najvećom vatrom. Mrtvih bijaše četiri i pol hiljade, a ranjenih dvaput toliko. Sve je polje bilo pokriveno lješevima i ranjenicima. Polje bijaše odviše mokro, pa su vojnici sporo trčali kad su pošli na juriš, te su dugo bili na nišanu i radi toga toliko izginuli. Mnogo nas je manje na broju."

Od Dobrenoči /ukr. Dobrynivci/ do Okne /ukr. Vikno/

Pred nama se nalazilo veliko groblje između fronte naše i ruske... Dvanaestog travnja (1915.) počela je velika bitka na desnom krilu našeg trinaestog kora. U kratko vrijeme planula je cijela fronta od Dobrenoči do sela Okna... Ujutro, na veliki petak udariše Rusi opet. Tri dana i tri noći vodila se borba bez odmora. Tu je bila sto i prva i druga pješačka kavkaska regementa. Zarobiše naše vojske preko dvadeset hiljada. Mrtvih je bilo pred žicom ogromne hrpe. Bilo je već teško preko njih jurišati...

...bilo je čistog gubitka naše divizije trinaest hiljada i osam stotina vojnika, što je izginulo od kuršuma i granata i što se je u vodi Prutu utopilo. Nestalo nam je dvanaest stotina husara. Rusi su zarobili mnogo naših vojnika.¹¹

Toporouc/ukr. Toporivci/ i Raranča/ ukr. Ridkivci/

Na drugoga siječnja (1916.) poslije podne udare Rusi na šturmu između sela Toporovca i Raranče. Tamo smo ih dočekali, mi trinaesti kor, svih osam hrvatskih regimenta. Tu su nas ruske trupe jurišale sedam puta toga dana. Na svakoj bi navali bili hametom potučeni i natrag u svoje šance bačeni. Mi smo već svu našu rezervu iscrpili bili i više nismo imali čime pogustiti naše redove. Pred noć stignu nam u pomoć mađarske regimente, koje su zauzele postav od rumunjske granice pa do nas. Bitka je trajala cijelu drugu noć. U deset sati noći Rusi naprave šturmu. Provale naše bodljikave ograde. Jurišali na naš postav i pomiješahu se s nama u našim šancima, gdje smo se klali sa noževima i svačim što je došlo pod ruku... Ne poznaš tko je Rus, a tko je tvoj, samo prvoga do sebe kolji, jer nećeš li ti njega, on će sigurno tebe. Puške ne pucaju, samo rade noževi, bombe i lopate...

Treći dan osvanuo, a pred nama

nigdje nikakve ograde. Sve su topovi dignuli u zrak. Vodi se i dalje žestoka bitka. Već je toliko lješina, da za njih nema mjesta u grabama, a sve je polje njima prekriveno... U deset sati dana navali ruski treći val... osvojiše nam naše prve šance. Mi se povučemo u naše druge postave – tri stotine metara nazad. Sad se je vodila bitka sa ručnim granatama i pucanje iz pušaka sve do večera. U večer u osam sati pustili smo plamen vatru na Ruse. Tu su Rusi preživili velike muke i silne gubitke.

Ujutro četvrtog dana, i to vrlo rano, dobije naša vojska befel iz Kolomyje da moramo napraviti protu juriš. Naša vojska pritisne paklenu vatru, tako paklenu vatru, da ni svaki deseti Rus nije stigao natrag u stari postav. Lješine se nanizale po polju poput snoplja. Vatra je trajala i peti dan. Neprekidno samo topovska vatra.

Osvanuo šesti dan. Nigdje se ne čuje puška ni top. Pala magla od Bojane do Raranče, od Raranče do Toporovca. Ustanovljeno bijaše, da je na našoj strani bilo sto i pedeset hiljada mrtvih, a više od toga broja ranjenih lakše i teže. Na ruskoj strani gubici bijahu kudikamo veći...

Osvanuo je i sedmi dan. Sve je mirno i tiho. Lješevi su zatrпали polje

● Značka 26. domobranske karlovačke pješačke pukovnije

● Selo Čornyj Potik

od kraja do kraja. Leže tamo i leže i niko više ne mari za njih... ostavljeni da tamo gnijuju.. Dobro je vranama i vukovima.¹²

Gdje su pokopani tolike tisuće poginulih hrvatskih i drugih vojnika na bukovynskoj fronti kod sela Toporivci i Ridkivci u Bukovyni? Koja su njihova imena i prezimena i da li je ili kada će biti dostojno obilježeno njihovo mjesto posljednjeg počivališta?

Crni potok /ukr. Čornyj potik/

Pod naslovom "Propast hrvatskog kora", Grgo Turkalj završava svoj prikaz o ratnim događajima hrvatskih postrojbi na krajnjim jugoistočnim granicama A-U Monarhije u Bukovyni, u ljeto 1916. godine.

Najveće sile zauzele postav na centrumu, Crni potok, jer se već zna da je to glavna točka gdje će udariti Brusilov. Dodje nam i četvrti srpanj (1916..) kojeg se dana natopilo sa krvlju Crni potok.

Rano ujutro počele udarati ruski topovi. Upališe crnu zemlju oko naših postava. Gine se i gine, da se ne može gledati od grozote. (Rus) uvijek nagoni novu vojsku na juriš. Već je sve polje zatrpao sa mrtvim lješinama.

Već nije lahko preko njih praviti juriš. Tako jednako devet dana i devet noći juriš za jurišom... Na 10. srpnja udari sa neizbrojnom vojskom Brusilov. Probije našu frontu na trideset mjesta. Zarobi naše topništvo. Zarobi više hiljada topova, što teških, što lakih. Zarobi cijelo municijsko skladište, bolnicu, magazine, a ma sve što smo imali. Iako sam bio samo narednik, to sam vidio, da smo potučeni, i to strahovito potučeni.¹³ Sve poginule ili umrle od ranjavanja, i ruske i austrougarske vojnike, sahranili su ruski vojnici ili preostalo domicilno stanovništvo u masovne grobnice blizu fronte.

Bitke za Kolomyju

Grad Kolomyja bio je tijekom I. Svj. rata u tri navrata okupiran od ruske vojske. Odmah u početku rata, u jesen 1914., nakon okupiranja cijele istočne Halyčyne/Galicije, 5. rujna 1914. zauzeta je i Kolomyja, jedan od većih gradova i važno gospodarsko, administrativno i vojno središte na rijeci Prut.¹⁴

U bitkama za oslobođenje Kolomyje od 14. do 16. veljače 1915. g. sudjeluju i hrvatske postrojbe, koje su

i prve ušle u oslobođeni grad u posljedopodnevno vrijeme 16. veljače 1915. g.¹⁵

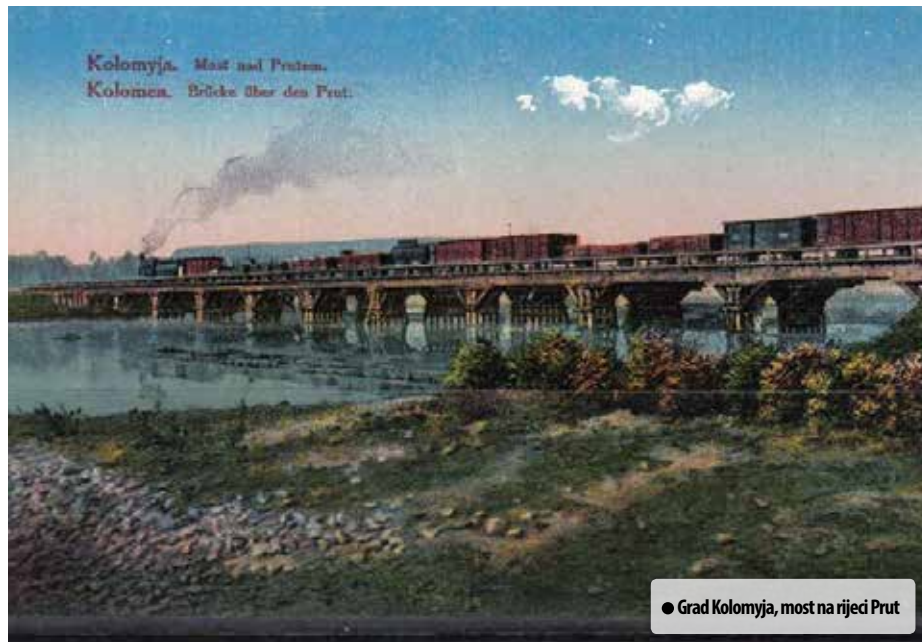
...Javiše nam aeroplani, da se silna vojska nalazi kod Slobotke Lešne (ukr. Lisna Slobidka) i da uzmiče prema gradu Kolomyji. Krenemo napred za Rusima. U večer u deset sati stignemo zadnje ruske čete. Tu se otvori vatra, koja je trajala sve do dana.

Između Zablatova (ukr. Zabolotiv) i Kolomyje teče velika rijeka Prut. Tu su Švabe srušili most, a to je glavni izlaz cijele ruske vojske. Nama je stiglo u pomoć dvadeset hiljada njemačke vojske. Svi zajedno krenemo na juriš, pa smo za kratko vrijeme zarobili jedanaest hiljada Rusa i odmah krenemo prema gradu Kolomeji. Silna ruska vojska bijaše zaposjela grad Kolomyju. Naša vojska imala je zapovijed osvojiti taj grad, pa makar da sve izgine. U to bijaše stigla i naša glavna sila i teško topništvo. Naša se vojska razvila u bojni front od sela Potičoka pa sve do karpatskih brda.

Naša teška artiljerija, dvadeset i četiri topa, otvoriše paklenu vatru na ruske postave. Naši aeroplani kružili su iznad Kolomyje i bacili teške mine na ruske bojne linije. Naša vojska mora napraviti juriš. Naša vojska poplavila bijaše ono polje. Vojske ko mrava. Sve ide napred, na nož. Opkolismo Kolomyju sa četiri strane. Naša vojska ušla u grad, pa nastalo klanje oko kuća. Strahovito klanje i prolivanje ljudske krvi... Tekla je krv kao bujica po ulicama grada Kolomyje. Tek kad su ruski trubači javili ruskoj vojsci, da se imade predati, prestalo je klanje, i to u deset sati na večer. Vatra je prestala i grad Kolomyja bio je zaposjednut po našoj vojsci.

Naš jeger batalijun, pod zapovjedništvom majora Tadića, dobio je u ruke generalni štab ruske vojske, kojeg smo uhvatili na kolodvoru grada Kolomyje... Sve ruske vojnike i oficire poslasmu u zarobljeništvo.¹⁶

Boris Graljuk

● Grad Kolomyja, most na rijeci Prut

¹¹ Isto, str. 185.-187.

¹² Turkalj, isto, 205.-209.

¹³ Isto: 211.-212. Usljed brojno premoćne Brusilovljeve ofenzive u ljeto 1916. na fronti od Crnog potoka (ukr. Čornyj Potik) do Okna (ukr. Vikno), najveći dio 42. domobranske pješačke pukovnije je poginuo ili bio zarobljen a manji broj vojnika se uspio spasiti povlačenjem (bijegom) prema Kicmanju i Kolomyji pa na postave uz lijevu obalu Pruta i Dnjistra jugozapadno od Stanislava.

¹⁴ U Kolomyji je bio stožer 24. pješačkog puka, koji je u početku rata poslan na srpsko ratište; 79% Ukrajinci a 21% ostali; Poljaci, Židovi i ostali., 36. streljački puk iz Čortkiva, Stanislava i Kolomyje – ratovali na talijanskom frontu (na Soči i Pijavi; 70% Ukrajinci, 30 % ostali – Poljaci, Židovi i drugi. U Kolomyji je jedno vrijeme živio austrijski nadvojvoda Vilhelm Franz fon Habsburg Lotarinski, najmlađi sin Marije Terezije i Karla Habsburga (Pula – Hrvatska, 10.II.1895.- Kyjiv – Ukrajina 18.VIII.1948.). Kao lajtnant A-U vojske od veljače 1915.dolazi u 13. ulanski puk u Zoločiv. Ubrzo je dobio i priznanje od ukrajinskih vojno-političkih krugova koji mu daju zvanje pukovnika Ukrajinskog legiona Sičovih strijelaca. Godine 1918. u vremenu burnih političkih i vojnih previranja bio je i glavni zapovjednik Ukrajinskih Sičovih Strijelaca – temeljne vojske kasnije Zapadnoukrajinske armije i armije Ukrajinske Narodne Republike. U narodu je bio poznat i pod imenom Vasyly Vyšyvanij, kako se i potpisivao. Bio je vodeći zagovornik u vojnom stožeru, parlamentu i na Dvoru Austro-Ugarske za neutralizaciju poljske majorizacije i promociju zapadno-ukrajinskog i opće-ukrajinskog nacionalnog a kasnije i državotvornog pitanja.

¹⁵ Dva mjeseca nakon oslobođenja Kolomyje, 19. travnja 1915. grad su posjetili nadvojvoda Karlo Josip i nadvojvotkinja Zita. Mjesec dana kasnije, od 12. svibnja do 10. lipnja 1915. Kolomyja je na kratko opet pod ruskom okupacijom, a nakon oslobođenja Rusi je po treći puta osvajaju 13. lipnja 1916. A-U vojska konačno oslobađa Kolomyju 27. srpnja 1917. Nakon raspada A-U imperije, Kolomyja će biti od 1. studenog 1918. g u sastavu novoproglašene Zapadno Ukrajinske narodne Republike. Ivan Monolatij, 1772 C.K. 1918, Cisarjska Kolomyja, Kolomyja 2010., 248.-284.

¹⁶ Turkalj, 239-240. U gradu Kolomyji, na tri gradska groblja nalaze se sačuvani križevi pokopanih A-U vojnika među kojima je i veliki broj poginulih hrvatskih vojnika iz različitih postrojbi XIII. /Zagrebačkog/ korpusa.

Переможниці Євробачення-2016 Джамалі присвоєно звання “Народна артистка України”

Президент Петро Порошенко присвоїв співачці Джамалі, яка цього року стала переможницею пісенного конкурсу Євробачення, почесне звання “Народна артистка України”.

“Це фантастична перемога. Ти зробила щасливими величезну кількість людей”, - сказав Глава держави та вручив артистці почесну нагороду під час зустрічі.

Петро Порошенко наголосив, що її перемога нині має надзвичайне значення як для українського народу загалом, так і для кримських татар зокрема. Адже тепер про трагічну історію кримськотатарського народу 72-річної давнини та анексію Криму сьогодні, про події в Україні знають і говорять не лише дипломати, а й пересічні люди. “Фактично на підтримку України піднявся весь світ і сьогодні приємно, що це не просто підтримка абстрактної України, а підтримка України і Криму, кримськотатарського народу. Твоя пісня, яка розкажує про історію твоєї бабці, її маленьку донечку, історію твого народу - це все так чіпляє за серце, що ти просто не можеш не підтримати, не проголосувати, не стати учасником великого процесу звільнення Криму”, - сказав Президент зазначивши, що також, разом із дружиною і родиною, дивився трансляцію фіналу і вболівав за Джамалу.

На переконання Глави держави,

все це сприятиме швидшому поверненню українського суверенітету на півострів. “Можу сказати, що ти зробила величезний внесок у те, щоб зараз питання Криму було знову на перших шпальтах”, - підкреслив Петро Порошенко.

Президент також повідомив, що доручив Міністерству закордонних справ порушити перед ЮНІСЕФом питання про присвоєння Сусані Джамаладіновій почесного звання Посла доброї волі ЮНІСЕФ. “Я вважаю, що важко знайти більш достойну людину, ніж ти”, - звернувся Петро Порошенко до Джамали.

“Це з одного боку буде

пропагувати питання вирішення проблем дітей, питань міграції, а з іншого боку - нагадуватиме про те, що нам треба вирішувати і повертати Україні Крим, повертати дім всьому кримськотатарському народу і особливо значуще, що це відбувається напередодні 72-ї річниці депортації, подій 1944 року. Все це дуже знаково”, - резюмував Глава держави, ще раз вітаючи артистку з перемогою. Джамала зі свого боку зазначила, що для неї надзвичайно приємно отримати нагороду та визнання. “Я написала цю пісню мабуть тому, що просто не могла мовчати, бо дуже довго ця історія була покрита страшними образами в бік кримськотатарського народу, а тепер ще й українців. Мені хотілось сказати правду”, - сказала співачка. “Чому це спрацювало, чому так Європа відреагувала? Тому, що коли ти кажеш правду - правдивим голосом і через правдиву музику, це дійсно немає шансу бути незрозумілим. Музика має надзвичайний вплив на людство”, - зазначила Джамала.

“Коли я їхала, я завжди казала - я дуже хочу перемоги для України, саме для народу. Тому, що ми заслуговуємо. В нас останнім часом було стільки страждань, що мені хотілось принести якусь радість українським людям”, - наголосила Джамала і додала, що завжди робила те, у що вірила.

Офіційний сайт Президента України

